ЗАКЛЮЧЕНИЕ НА ГЕНЕРАЛНИЯ АДВОКАТ Г-Н Y. BOT

представено на 26 октомври 2010 година[1]

1. Предмет на настоящото дело е жалба, подадена от ThyssenKrupp Nirosta GmbH[2] срещу Решение на Първоинстанционния съд на Европейските общности [понастоящем Общия съд] от 1 юли 2009 г. по дело ThyssenKrupp Stainless/Комисия[3].

2. В основата на това дело е Решение 2007/486/ЕО на Комисията от 20 декември 2006 година относно производство съгласно член 65 от Договора за ЕОВС (преписка № COMP/F/39.234 — надбавки за легиращи материали — повторно приемане)[4]. С това решение Комисията на Европейските общности е констатирала, че от 16 декември 1993 г. до 31 декември 1994 г. Thyssen Stahl AG[5] е нарушавало член 65 ВС чрез изменение и прилагане на референтните стойности на формулата за изчисляване на добавка за легиране. На това основание Комисията е наложила глоба от 3 168 000 EUR на TKS.

3. В обжалваното съдебно решение Общият съд е отхвърлил исканията на TKS, от една страна, за отмяна на спорното решение, и от друга страна, за намаляване на глобата.

4. По същество тази жалба повдига няколко въпроса относно прилагането на основни принципи на процесуалното право в областта на конкуренцията. Някои от тези въпроси са идентични и дори тясно свързани с тези, които се поставят в рамките на жалбите, подадени срещу Решение на Общия съд от 31 март 2009 г. по дело ArcelorMittal Luxembourg и др./Комисия[6], в производството по съединени дела C-201/09 P и C-216/09 P, понастоящем висящи пред Съда, по които също представям заключение.

5. Първият въпрос засяга валидността на правното основание за приемане на спорното решение. Всъщност предвид изтичането на срока на действие на Договора за Европейската общност за въглища и стомана и липсата на преходни разпоредби Комисията се основала на разпоредбите

1 — Език на оригиналния текст: френски.

2 — По-рано ThyssenKrupp Nirosta AG, по-рано ThyssenKrupp Stainless AG, наричано по-нататък „TKS“.

3 — T-24/07, Сборник, стр. II-2309, наричано по-нататък „обжалваното съдебно решение“.

4 — ОВ L 182, 2007 г., стр. 31, наричано по-нататък „спорното решение“.

5 — Наричано по-нататък „Thyssen“.

6 — T-405/06, Сборник, стр. II-789.

на Регламент (ЕО) № 1/2003[7], за да установи и да санкционира извършеното нарушение на член 65, параграф 1 ВС. По този въпрос ще приема, че Общият съд с основание е сметнал за валидно такова правно основание.

6. Вторият въпрос засяга обхвата на силата на пресъдено нещо. Може ли без обсъждане при условията на състезателност да се приеме, че спорът е бил разгледан по същество? Очевидно не. При положение че е разширил обхвата на силата на пресъдено нещо до правен въпрос от съдебното решение, което не е било предмет нито на оспорване, нито на обсъждане пред него, според мен Общият съд е допуснал грешка при прилагане на правото. Всъщност нито една правна система не може да допусне осигуряването на основните гаранции за справедлив процес, сред които е принципът на състезателност, да се подчинява на непропорционално разширяване на обхвата на силата на пресъдено нещо. По тези причини ще предложа на Съда да отмени обжалваното съдебно решение.

7. Третият въпрос засяга носенето на отговорност за антиконкурентните практики. По същество въпросът е да се установи дали Комисията с основание може да счита, че TKS носи отговорността за нарушение, извършено от друго предприятие, при това въз основа на декларация, направена едностранно от TKS. Ще приема, че подобно носене на отговорност е незаконосъобразно, тъй като не зачита принципа за личната отговорност и пренебрегва решаващото обстоятелство, произтичащо от постоянната практика на Съда, свързано с липсата на икономическа приемственост между двете предприятия. Освен това ще уточня, че публичен орган, какъвто е Комисията, отговарящ за прилагането на посочените в член 81 ЕО принципи, не може да се отклонява от правилата и принципите относно носенето на отговорност за практиките въз основа на специални споразумения, установени от предприятията.

8. Накрая четвъртият въпрос засяга тълкуването на правилата за давността. Въпросът е дали Комисията все още има право да осъди Thyssen да плати глоба за извършените от него антиконкурентни действия между 16 декември 1993 г. и 31 декември 1994 г. От една страна, следва да се разгледа въпросът дали при подаване на жалба пред съда на Съюза спирането на давността има относително действие, тоест важи единствено по отношение на предприятието жалбоподател или има действие erga omnes, като в този случай спирането на давността по време на съдебното производство важи по отношение на всички предприятия, участвали в нарушението, независимо дали те са подали жалба или не. От друга страна, следва да се разгледат последиците от съдебно решение за отмяна на решение на Комисията върху изчисляването на давностния срок. След разглеждане на естеството и обхвата на спирането на давността ще поддържам становището, че такова преследване за нарушението е погасено по давност от 24 април 2002 г.

7 — Регламент на Съвета от 16 декември 2002 година относно изпълнението на правилата за конкуренция, предвидени в членове 81 и 82 от Договора (ОВ L 1, 2003 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 8, том 1, стр. 167).

I — Правна уредба

А — *Разпоредби на Договора за ЕОВС*

9. Член 65 ВС гласи:

„1. Забраняват се всички споразумения между предприятия, решения на сдружения на предприятия и съгласувани практики, които пряко или непряко имат за цел да предотвратят, ограничат или нарушат нормалната конкуренция на общия пазар, и по-конкретно тези, които:

а) фиксират или определят цените;

б) ограничават или контролират производството, технологичното развитие или инвестициите;

в) осъществяват подялба на пазари, стоки, клиенти или доставчици.

[…]

4. Всички споразумения или решения, които са забранени в съответствие с параграф 1 от настоящия член, са нищожни и пред никоя юрисдикция на държавите членки не се допуска позоваване на тях.

Без да се засягат жалбите пред Съда, само Комисията може да се произнася дали такива споразумения или решения са съвместими с разпоредбите на настоящия член.

5. На предприятията, сключили нищожно споразумение или изпълнили или опитали се чрез арбитраж, неустойка, бойкот или по друг начин да изпълнят нищожно споразумение или решение или споразумение, чието одобрение е било отказано или оттеглено, или получили разрешение въз основа на умишлено представяне на неверни или изопачени данни, или участвали в практики, забранени от параграф 1, Комисията може да налага глоби или периодични имуществени санкции, които не превишават двукратния размер на оборота от стоките, предмет на споразумението, решението или практиката, забранени от настоящия член, като обаче ако този предмет е да се ограничат производството, технологичното развитие или инвестициите, така определеният максимален размер може да се увеличи с до 10 % от годишния оборот на съответните предприятия, когато е наложена глоба, и 20 % от дневния оборот, когато е наложено периодична имуществена санкция“.

10. Съгласно член 97 ВС срокът на действие на Договора за ЕОВС е изтекъл на 23 юли 2002 г.

Б — *Разпоредби на Договора за ЕО*

11. В член 305, параграф 1 ЕО, отменен след влизането в сила на Договора от Лисабон, се предвижда:

„Разпоредбите на настоящия договор не засягат разпоредбите на Договора за създаване на Европейската общност за въглища и стомана, в частност що се отнася до правата и задълженията на държавите членки, правомощията на институциите на тази Общност и разпоредбите, включени в този договор във връзка с функционирането на общия пазар за въглища и стомана“.

В — *Регламент № 1/2003*

12. Припомням, че Регламент № 1/2003 се отнася до изпълнението на правилата на конкуренцията, предвидени в членове 81 ЕО и 82 ЕО.

13. Член 7, параграф 1 от този регламент гласи:

„Когато Комисията, действайки по внесена жалба или по собствена инициатива, установи, че е налице нарушение на член 81 [ЕО] или 82 [ЕО], тя може чрез решение да задължи съответните предприятия и сдружението на предприятия да прекратят нарушението [...] В случай че Комисията има законен интерес да направи това, тя може също така да установи, че в миналото е извършено нарушение“.

14. По силата на член 23, параграф 2, буква а) от посочения регламент Комисията може с решение да налага санкции на предприятия и на сдружения на предприятия, когато умишлено или поради небрежност нарушават член 81 ЕО или член 82 ЕО.

15. Член 25 от Регламент № 1/2003 урежда разпоредбите относно давността за преследване за нарушение.

16. Тези правила по същество са идентични с посочените в Решение № 715/78/ЕОВС на Комисията от 6 април 1978 г. относно давността при налагане и изпълнение на санкции в областта на прилагане на Договора за ЕОВС [8].

17. Съгласно член 1, параграфи 1 и 2 от Решение № 715/78 и член 25, параграфи 1 и 2 от Регламент № 1/2003 давността в областта на преследването за нарушение е изтекла, щом Комисията не е наложила

8 — ОВ L 94, стр. 22. Посочените правила произхождат от Регламент (ЕИО) № 2988/74 на Съвета от 26 ноември 1974 година относно давността при налагане и изпълнение на санкции в областта на правото на транспорт и на конкуренция на Европейската икономическа общност (ОВ L 319, стр. 1, Специално издание на български език, 2007 г., глава 7, том 1, стр. 78), който не е приложим в настоящото дело.

глоба или санкция в петгодишен срок, считано от деня, в който нарушението е преустановено.

18. При все това по силата на член 2, параграфи 1 и 2 от Решение № 715/78 и на член 25, параграфи 3 и 4 от Регламент № 1/2003 давността се прекъсва с всяко действие, предприето от Комисията с цел извършване на проучване или производство във връзка с нарушението. Сред тези действия са исканията за предоставяне на информация, разрешенията за проверки, започването на производство или уведомяването за известието за нарушенията. Това прекъсване се прилага за всички предприятия, участвали в нарушението.

19. Член 2, параграф 3 от Решение № 715/78 и член 25, параграф 5 от Регламент № 1/2003 определят краен срок. Те предвиждат, че с всяко прекъсване започва да тече нов давностен срок. Въпреки това давностният срок изтича най-късно в деня, в който изтича период, равен на два пъти давностния срок, без Комисията да е наложила глоба или периодична имуществена санкция. Този период се удължава със срока, през който давността е спряна.

20. Накрая в член 3 от Решение № 715/78 и в член 25, параграф 6 от Регламент № 1/2003 се уточнява, че давността в областта на преследването за нарушение спира да тече през времето, през което решението на Комисията е предмет на производство, образувано пред Съда.

II — Фактически контекст

21. Както е видно от обжалваното съдебно решение, фактите могат да бъдат обобщени по следния начин:

22. На 1 януари 1995 г. е създадено дружеството по германското право Krupp Thyssen Nirosta GmbH в резултат от концентрация на дейностите на Thyssen и Fried Krupp AG Hoesch-Krupp в сектора на плосковалцувани продукти от неръждаема стомана. Thyssen продължава дейността си самостоятелно в други сектори [9].

23. Въз основа на информацията, изискана на 16 март 1995 г. от няколко производители на неръждаема стомана, на 19 декември 1995 г. Комисията отправя известие за нарушенията до 19 предприятия. След като няколко предприятия, сред които TKS и Thyssen, заявяват желанието си да сътрудничат, на 24 април 1997 г. Комисията им отправя ново известие за нарушенията, на което TKS и Thyssen дават отговор поотделно.

9 — След поредица от промени в наименованието на дружеството Krupp Thyssen Nirosta GmbH впоследствие става ThyssenKrupp Stainless AG и накрая — ThyssenKrupp Nirosta GmbH.

24. В писмо от 23 юли 1997 г., адресирано до Комисията (наричано по-нататък „декларацията от 23 юли 1997 г."), TKS посочва следното:

„Относно производството, посочено в предмета [преписка IV/35.814 — ThyssenKrupp Stainless], Вие поискахте от законния представител на [Thyssen] [...] [TKS] да потвърди изрично, че то поема отговорността за договорите, които [Thyssen] евентуално е сключило като последица от прехвърлянето на сектора на дейността на плосковалцувани продукти от неръждаема стомана на [Thyssen], доколкото това засяга разглежданите в настоящото производство плосковалцувани продукти от неръждаема стомана, включително и за периода назад във времето до 1993 г. С настоящото ние потвърждаваме това по изричен начин".

25. С Решение 98/247/ЕОВС [10] Комисията установява, че по-голямата част от производителите на плосковалцувани продукти от неръждаема стомана, сред които TKS и Thyssen, са нарушили член 65, параграф 1 ВС, като са се договорили на събрание, проведено на 16 декември 1993 г. в Мадрид, да увеличат по съгласуван начин техните цени, считано от 1 февруари 1994 г.

26. Въз основа на декларацията от 23 юли 1997 г. Комисията уведомява за това решение единствено TKS. Поради това му налага глоба не само за собствените му действия, но и за фактите, за които Thyssen е упрекнато за периода между декември 1993 г. и 1 януари 1995 г.

27. На 11 март 1998 г. TKS подава жалба за отмяна именно на първоначалното решение.

28. С Решение от 13 декември 2001 г. по дело Krupp Thyssen Stainless и Acciai speciali Terni/Комисия [11] Общият съд отменя първоначалното решение в частта, в която се приема, че TKS носи отговорност за нарушението на член 65, параграф 1 ВС, извършено от Thyssen, и вследствие на това намалява глобата. Той смята, че Комисията не е дала възможност на TKS да представи становище по фактите, за които е упрекнато Thyssen, и така е нарушила правото на защита на TKS.

29. С Решение от 14 юли 2005 г. по дело ThyssenKrupp/Комисия [12] Съдът отхвърля жалбите, подадени от TKS и Комисията срещу това съдебно решение.

30. След размяна на писма с TKS и Thyssen на 5 април 2006 г. Комисията отправя до първото ново известие за нарушенията. TKS дава отговор на 17 май 2006 г. и на 15 септември 2006 г. се провежда открито изслушване.

10 — Решение от 21 януари 1998 г. относно производство съгласно член 65 от Договора за ЕОВС (преписка IV/35.814 — надбавки за легиращи материали) (ОВ L 100, стр. 55, наричано по-нататък „първоначалното решение").

11 — T-45/98 и T-47/98, Recueil, стр. II-3757.

12 — C-65/02 P и C-73/02 P, Recueil, стр. I-6773.

31. На 20 декември 2006 г. Комисията приема спорното решение. TKS е единственият адресат на това решение. Съгласно преамбюла си посоченото решение се основава по-специално на Договора за ЕОВС и член 65 ВС, както и на Договора за ЕО и Регламент № 1/2003. В разпоредителната част на спорното решение се предвижда:

„Член 1

В периода между 16 декември 1993 г. и 31 декември 1994 г., като е изменяло и прилагало по съгласуван начин референтните стойности на формулата за изчисление на надбавките за легиращи материали, която практика е имала за предмет и за цел да ограничи и наруши нормалната конкуренция на общия пазар, [Thyssen] е извършило нарушение на член 65, параграф 1 [ВС].

Член 2

1. За нарушението, посочено в член [1], се налага глоба от 3 168 000 EUR.

2. Тъй като [TKS] поема [с декларацията] от 23 юли 1997 г. отговорността за поведението на [Thyssen], глобата се налага на [TKS].

[…]“ [неофициален превод]

III — Жалбата пред Общия съд и обжалваното съдебно решение

32. На 6 февруари 2007 г. TKS подава в секретариата на Общия съд жалба за отмяна на спорното решение на основание член 230 ЕО.

33. Тази жалба почива на десет правни основания.

34. Първите две засягат правното основание за приемане на спорното решение и се отнасят съответно до нарушение на принципа nulla poena sine lege поради прилагането на член 65, параграф 1 ВС след 23 юли 2002 г. и до незаконосъобразния характер на прилагането на Регламент № 1/2003 във връзка с член 65 ВС.

35. С третото правно основание TKS поддържа, че в Решението от 14 юли 2005 г. по дело ThyssenKrupp/Комисия, посочено по-горе, Съдът констатира със силата на пресъдено нещо, че това дружество не е отговорно за извършените от Thyssen действия. След това TKS се позовава на незаконосъобразността на декларацията от 23 юли 1997 г. в рамките на четвъртото си правно основание.

36. С петото и шестото правно основание TKS изтъква нарушение на принципа на правната сигурност и на принципа non bis in idem. Със седмото правно основание то посочва нарушение на правилата за давността, като счита, че давността за извършеното от Thyssen нарушение е изтекла. Осмото и деветото правно основание са изведени от нарушение на правото на

защита от една страна поради нарушение на правото на достъп до преписката и, от друга страна, поради нередовност на известието за нарушенията.

37. При условията на евентуалност TKS поддържа в рамките на десетото правно основание, че размерът на глобата е бил изчислен погрешно, тъй като Комисията не е взела предвид липсата на оспорване от негова страна на действителността на нарушението в неговата цялост.

38. В точки 37 и 38 от обжалваното съдебно решение се уточнява, че страните са изслушани в съдебното заседание от 11 декември 2008 г. и че в това заседание TKS е посочило, че оттегля декларацията от 23 юли 1997 г., което е отразено в протокола от съдебното заседание.

39. С обжалваното съдебно решение Общият съд отхвърля жалбата и осъжда TKS да заплати съдебните разноски.

40. По същество той счита, че прилагането на член 65, параграф 1 ВС след 23 юли 2002 г. за предшестващи тази дата факти не нарушава принципа nulla poena sine lege и че за целите на това прилагане Комисията може да основава своята компетентност на Регламент № 1/2003. Общият съд приема, че в Решението от 14 юли 2005 г. по дело ThyssenKrupp/Комисия, посочено по-горе, Съдът е констатирал със силата на пресъдено нещо, че съгласно декларацията от 23 юли 1997 г. TKS е отговорно за действията на Thyssen.

41. Според Общия съд правните основания на санкцията и на посоченото превърляне на отговорността са определени достатъчно ясно в член 7, параграф 1 и член 23, параграф 2 от Регламент № 1/2003, от една страна, и в декларацията от 23 юли 1997 г., от друга страна. Твърдението за нарушение на принципа non bis in idem е отхвърлено, защото съгласно посочената декларация TKS носи отговорност за нарушението на Thyssen. Според Общия съд това нарушение не е погасено по давност, тъй като давността трябва да се преценява по отношение на TKS и тя е спряла да тече по време на съдебното производство срещу първоначалното решение.

42. Накрая Общият съд приема, че известието за нарушенията е редовно и че Комисията не е нарушила правото на TKS на достъп до преписката и не е допуснала грешка, като не е взела предвид твърдяната липса на оспорване на действителността на посоченото нарушение.

IV — Производство пред Съда и искания на страните

43. В подкрепа на жалбата си TKS иска от Съда да отмени обжалваното съдебно решение, при условията на евентуалност да върне делото за ново разглеждане от Общия съд и, ако не бъде уважено нито едно от тези искания, да намали размера на глобата, която му е наложена по силата на член 2 от спорното решение. Освен това то иска Комисията да бъде осъдена да заплати съдебните разноски.

44. Комисията моли да се отхвърли жалбата и да се осъди TKS да заплати съдебните разноски.

V — Жалбата

45. TKS повдига пет правни основания, първото от които е изведено от нарушение на принципа nulla poena sine lege поради прилагането на член 65, параграф 1 ВС след 23 юли 2002 г., от неправилно прилагане на член 23 от Регламент № 1/2003 във връзка с член 65, параграф 1 ВС, от накърняване на суверенитета на държавите, подписали Договора за ЕОВС, и от неприложимостта към фактите по настоящото дело на Решение на Общия съд от 12 септември 2007 г. по дело González y Díez/Комисия [13].

46. С второто си правно основание TKS твърди, че в Решение на Съда от 14 юли 2005 г. по дело ThyssenKrupp/Комисия, посочено по-горе, не е установено със сила на пресъдено нещо носенето на отговорност от него за действията на Thyssen, както и че Общият съд не е зачел обхвата на принципа res judicata, нарушил е правото му на защита и неправилно е приел, че декларацията от 23 юли 1997 г. е довела до прехвърляне на отговорност от Thyssen към него.

47. Третото правно основание е изведено от липса на определеност както на правното основание за приемане на спорното решение, така и на прехвърлянето на отговорност, определеност, която Общият съд погрешно бил констатирал. С четвъртото правно основание TKS твърди, че Общият съд е нарушил разпоредбите, уреждащи погасителната давност. Петото правно основание е изведено от нарушение на принципите относно определянето на размера на глобата.

A — *Предварителни бележки*

48. За разглеждането на тези правни основания е необходимо първо да се припомни естеството на процедурата за изпълнение на правилата на конкуренцията.

49. Ако тази процедура не попада в наказателноправната област в тесен смисъл, то тя в още по-малка степен е от полусанкционно естество. Всъщност глобите, посочени в член 23 от Регламент № 1/2003, поради естеството и размера си могат да бъдат отъждествени с наказателна санкция и Комисията, предвид функциите си по разследване, събиране и проверка на доказателства и за вземане на решение, действа преди всичко санкционно по отношение на предприятията. Ето защо според мен посочената процедура попада в „наказателноправната област“ по смисъла на член 6, параграф 1 от Европейската конвенция за защита на правата на човека и

13 — T-25/04, Сборник, стр. II-3121.

основните свободи [14] и в резултат на това трябва да предлага гаранциите, предвидени в наказателноправната част на тази разпоредба [15].

50. Тази позиция е в съответствие с практиката на Европейския съд по правата на човека. Той възприема три критерия, за да определи дали дадено обвинение попада в наказателноправната област, а именно правната квалификация на нарушението според националното право, репресивния характер и възпиращото действие на санкцията, както и степента на строгост на санкцията, която a priori би могла да бъде наложена на съответното лице [16]. Първият критерий има само относителна и формална стойност, а другите два са алтернативни [17]. Европейският съд по правата на човека възприема този механизъм на разсъждение за множество административни санкции [18], сред които са санкциите, наложени от националните органи в областта на конкуренцията [19]. Всъщност, като се има предвид целта на конкурентното право (защита на икономическия обществен ред), естеството на санкциите (едновременно превантивно и наказателно действие без никакво намерение за обезщетяване на вреди) и тежестта им (глоба с голям размер), според Европейския съд по правата на човека към тези процедури трябва да се прилагат предвидените в член 6 от ЕКПЧ гаранции.

51. Практиката на Съда следва този път. Като отчита специфичността на съдебните спорове в областта на конкуренцията, тя прилага елементарните принципи на санкционното право и основните гаранции, предвидени в член 6 от ЕКПЧ. Така в Решение по дело Комисия/Anic Partecipazioni [20] Съдът допуска приложимостта на принципа на личната отговорност към правилата на конкуренцията [21]. След това в Решение по дело Hüls/Комисия [22] Съдът се позовава на принципа на презумпцията за невиновност, гарантирана в член 6, параграф 2 от ЕКПЧ. В това дело съдът на Съюза е приел, че с оглед на естеството на разглежданото нарушение, както и естеството и степента на строгост на свързаните с него санкции, принципът на презумпцията за

14 — Конвенция, подписана в Рим на 4 ноември 1950 г. (наричана по-нататък „ЕКПЧ“).

15 — По този въпрос вж. дело KME Germany и др./Комисия (C-272/09 P), както и дело Internationale Fruchtimport Gesellschaft Weichert/Комисия (C-73/10 P), понастоящем висящи пред Съда.

16 — Вж. ЕСПЧ, Решение по дело Engel и други с/у Нидерландия от 8 юни 1976 г., серия A, № 22, § 82. За обобщение на практиката на Европейския съд по правата на човека по отношение на прилагането на тези критерии вж. ЕСПЧ, Решение по дело Jussila с/у Финландия от 23 ноември 2006 г., § 29—39.

17 — Вж. ЕСПЧ, Решение по дело Ezeh и Connors с/у Обединено кралство от 9 октомври 2003 г., *Recueil des arrêts et décisions* 2003-X, § 86.

18 — Например относно административна санкция, наложена вследствие на пътнотранспортно нарушение вж. ЕСПЧ, Решение по дело Öztürk с/у Германия от 21 февруари 1984 г., серия A, № 73; относно санкция, наложена за митническо нарушение, вж. ЕСПЧ, Решение по дело Salabiaku с/у Франция от 7 октомври 1988 г., серия A, № 141-A; относно санкция, наложена от френския съвет по финансовите пазари, вж. ЕСПЧ, Решение по дело Didier с/у Франция от 27 август 2002 г., *Recueil des arrêts et décisions* 2002-VII; относно увеличение на данъка, наложено в рамките на процедура за изменение на данъчното задължение, вж. ЕСПЧ, Решение по дело Jussila с/у Финландия, посочено по-горе, и относно дисциплинарно наказание, наложено от френската комисия за банков надзор, вж. ЕСПЧ, Решение по дело Dubus S.A. с/у Франция от 11 юни 2009 г.

19 — В това отношение вж. ЕСПЧ, Решение по дело Melchers and Co. с/у Германия от 9 февруари 1990 г., Решение по дело Société Stenuit с/у Франция от 30 май 1991 г. и Решение по дело Lilly с/у Франция от 3 декември 2002 г. Вж. също така ЕСПЧ, Решение по дело Jussila с/у Финландия, § 43, посочено по-горе, и Решение по Dubus S.A. с/у Франция, § 35, посочено по-горе, както и за изолирано тълкуване, ЕСПЧ, Решение по дело ООО Neste и други с/у Русия от 3 юни 2004 г.

20 — Решение от 8 юли 1999 г. (C-49/92 P, Recueil, стр. I-4125).

21 — Точка 78. Тази съдебна практика е потвърдена (вж. Решение от 10 септември 2009 г. по дело Akzo Nobel и др./Комисия, C-97/08 P, Сборник, стр. I-8237, точка 77).

22 — Решение от 8 юли 1999 г. (C-199/92 P, Recueil, стр. I-4287).

невиновност трябва да се прилага за процедурите, свързани с нарушения на приложимите към предприятията правила на конкуренцията, вследствие на които могат да бъдат наложени глоби или периодични имуществени санкции [23].

52. Тези обстоятелства надлежно показват, че в рамките на разглеждането на тази жалба трябва да се обърне специално внимание на спазването на основните гаранции, предвидени в членове 47—49 от Хартата на основните права на Европейския съюз [24], както и в член 6 от ЕКПЧ.

Б — *По първото правно основание, изведено от липсата на правно основание за приемане на спорното решение*

53. TKS поддържа по същество, че поради изтичането на срока на действие на Договора за ЕОВС на 23 юли 2002 г. е отпаднала компетентността на Комисията да санкционира нарушение на член 65 ВС и не съществува нито един текст, който да оправомощава институцията да прилага тази разпоредба.

23 — Точка 150.

24 — ОВ C 83, 2010 г., стр. 389, наричана по-нататък „Хартата“.

1. Доводи на страните

54. Първото правно основание се състои от четири части, изведени, на първо място, от нарушение на принципа nulla poena sine lege поради прилагането на член 65, параграф 1 ВС след 23 юли 2002 г., на второ място, от незаконосъобразния характер на прилагането на член 23 от Регламент № 1/2003 във връзка с член 65, параграф 1 ВС, на трето място, от нарушение на суверенитета на държавите, подписали Договора за ЕОВС, и на четвърто място, от неприложимостта на Решението по дело González y Díez/Комисия, посочено погоре, на което Общият съд се позовава в обжалваното съдебно решение.

а) По първата част, изведена от нарушение на принципа nulla poena sine lege поради прилагането на член 65, параграф 1 ВС след изтичане на срока на действие на Договора за ЕОВС на 23 юли 2002 г.

55. Според TKS основаването на решение на член 65 ВС след 23 юли 2002 г. с цел санкциониране на нарушения, преустановени преди изтичането на срока на действие на Договора за ЕОВС, нарушавало принципа за законоустановеност на престъплението и наказанието. Всъщност да се приеме, че някои практики, попадащи в обхвата на Договора за ЕОВС, понастоящем са в обхвата на Договора за ЕО поради приемствеността на правото на Съюза, противоречало на принципите на Виенската конвенция за правото на

договорите [25] и водело до възприемане на тълкуване по аналогия на разпоредбите на наказателното право.

56. Поради изтичането на срока на действие на Договора за ЕОВС и липсата на преходни мерки относно член 65 ВС след 23 юли 2002 г. Комисията не разполагала повече с произтичаща от този член компетентност. Въпросът за съответствието между член 65 ВС и член 81 ЕО, както и този за прилагането на lex specialis, не били относими към настоящото дело.

57. На първо място, Комисията смята, че Договорът за ЕОВС и Договорът за ЕО са част от единен правен ред, в рамките на който Договорът за ЕОВС представлява lex specialis по отношение на Договора за ЕО. Така принципът nulla poena sine lege бил спазен, тъй като след изтичането на срока на действие на Договора за ЕОВС същите картели остават забранени с правило, по същество идентично с член 65 ВС, каквото е член 81 ЕО. Ето защо съгласно общите принципи на правото относно прилагането на закона във времето и при условие че се спазва принципът на lex mitior, трябва да бъде прилагано правото, което е в сила към момента на настъпване на фактите.

58. На второ място, Комисията все още се смята за компетентна да прилага член 65, параграф 1 ВС. Всъщност Договорът за ЕОВС и Договорът за ЕО представлявали единен правен ред предвид единния режим за забрана на нарушенията на правилата на конкуренцията, единната компетентност на Комисията в тази област, както и отношението на lex specialis и lex generalis между двата договора, чиято особеност е общият характер на забраната за картели, предвидена в член 81 ЕО. В този правен ред се прилагат общите принципи на правото, и по-конкретно тези относно прилагането на закона във времето, което обяснявало запазването на компетентността на Комисията въпреки изтичането на срока на действие на Договора за ЕОВС.

б) По втората част, изведена от незаконосъобразния характер на прилагането на член 23 от Регламент № 1/2003 във връзка с член 65, параграф 1 ВС

59. На първо място, от изтичането на срока на действие на Договора за ЕОВС TKS прави извода, че липсва всякакво правно основание за санкциониране на нарушение на член 65, параграф 1 ВС. То напомня забраната за тълкуване по аналогия в правото на наказателните санкции и изтъква, че Общият съд прави такова тълкуване, като допуска възможността Комисията да се основе на член 23 от Регламент № 1/2003, за да санкционира нарушения на Договора за ЕОВС.

25 — *Recueil des traités des Nations unies*, vol 1155, p. 331.

60. На второ място, TKS припомня, че не е задължение на съда на Съюза да запълва празнота в правото, резултат от липсата на преходна разпоредба относно член 65 ВС.

61. На трето място, TKS смята, че предвид принципа на предоставената компетентност определената в Договора за ЕО компетентност на Комисията е строго ограничена до този договор. Общият съд допуснал грешка при прилагането на правото, приемайки, че член 23, параграф 2 от Регламент № 1/2003 може да се приложи в настоящото дело като процесуалноправна норма. Освен това принципите за прилагането на закона във времето не намирали повече приложение, тъй като Комисията била загубила всякаква компетентност за санкциониране на нарушенията на член 65 ВС.

62. Комисията смята, че Общият съд правилно е приложил принципите за прилагането на закона във времето. Всъщност статутът на lex generalis на член 81 ЕО предполагал обща приложимост на член 23 от Регламент № 1/2003, което прави ненужна всякаква преходна разпоредба относно член 65 ВС. Освен това, основавайки компетентността си на тази разпоредба, Комисията не е нарушила никакъв общ принцип за тълкуване, тъй като въпросът за правилната компетентност нямал отношение към този за законоустановеността на наказанията и Съдът вече е допуснал в практиката си телеологично тълкуване на санкционни разпоредби [26].

в) По третата част, изведена от нарушение на суверенитета на държавите, подписали Договора за ЕОВС

63. TKS смята, че обжалваното съдебно решение нарушава суверенитета на държавите, подписали Договора за ЕОВС, доколкото с изтичането на срока на действие на този договор компетентността за налагане на санкции в неговата област е била възстановена на държавите членки, тъй като подписалите договора държави били поверили правомощията за налагане на санкции на Комисията само до тази дата.

64. Комисията се съмнява, че в качеството си на частноправно юридическо лице TKS може да се позове на такова нарушение. Поради приемствеността в рамките на един и същ правен ред държавите членки, които единодушно са потвърдили спорното решение в рамките на консултативния комитет, никога не са притежавали, нито са си възвръщали компетентност за санкциониране на картели в разглеждания сектор. TKS се стремяло по този начин да си осигури безнаказаност за случаите в миналото, което е несъвместимо със значението на забраната на картелите.

26 — Решение от 7 юни 2007 г. по дело Britannia Alloys & Chemicals/Комисия (C-76/06 P, Сборник, стр. I-4405).

г) По четвъртата част, изведена от несъвместимостта на Решение по дело González y Díez/Комисия, посочено по-горе

65. Според TKS позоваването на Общия съд на Решение по дело González y Díez/Комисия, посочено по-горе, не е релевантно, защото предметът на спора (държавните помощи) и последиците от нарушението на конкуренцията не били сравними с тези по настоящото дело. Освен това разглежданото нарушение нямало да породи последици за в бъдеще.

66. Комисията смята, че някои аспекти на настоящото дело и на Решение по дело González y Díez/Комисия, посочено по-горе, са сравними, доколкото в двата случая всички факти са настъпили преди изтичането на срока на действие на Договора за ЕОВС, но процедурата по възстановяване на помощта или по санкциониране е проведена след 23 юли 2002 г. Освен това в двете дела нарушенията на конкуренцията биха могли да доведат до неблагоприятни последици за в бъдеще.

2. Съображения

67. Ще разгледам заедно четирите части на първото правно основание. TKS по същество приканва Съда да се произнесе по въпроса дали след изтичането на срока на действие на Договора за ЕОВС Комисията може да установи и да санкционира нарушение на член 65, параграф 1 ВС, като основава компетентността си на разпоредбите на Регламент № 1/2003, който, да припомня, представлява регламента за прилагане на член 81 ЕО.

68. Всъщност в първото дело Комисията се основава на член 7, параграф 1 от Регламент № 1/2003, за да установи нарушението. Освен това, за да наложи глобата на TKS, Комисията се основава на член 23, параграф 2 от този регламент. Все пак Комисията определя размера на тази глоба, като използва не метода за изчисление, посочен в последната разпоредба, а метода, определен в член 65, параграф 5 ВС, и като прилага принципа на lex mitior.

69. Не за пръв път Комисията основава решение на съчетаване на материалното с процесуалното право, произтичащо от Договора за ЕОВС и Договора за ЕО. Тя подхожда по идентичен начин в други две дела [27].

70. Комисията действа по този начин, доколкото не съществува нито една преходна разпоредба, която да ѝ позволи да установи и санкционира нарушение на член 65, параграф 1 ВС след изтичането на срока на действие на Договора за ЕОВС. Следователно, ако тя не успее да вземе решение

27 — Вж. Решение по дело González y Díez/Комисия, посочено по-горе, което не е обжалвано пред Съда, и Решение от 31 март 2009 г. по дело ArcelorMittal Luxembourg и др./Комисия (T-405/06, Сборник, стр. II-771), което, напомням, понастоящем е предмет на висящо пред Съда производство по обжалване (C-201/09 P и C-216/09 P).

преди изтичането на срока на посочения договор поради късно разкриване на антиконкурентните действия или, какъвто е случаят в настоящото дело, поради отмяна на първото решение, нито един текст не ѝ позволява да гарантира спазването на правата и изпълнението на задълженията, произтичащи от посочената разпоредба.

71. След това нито един от двата регламента за прилагане на общностните правила в областта на конкуренцията не посочва положенията, възникнали при действието на Договора за ЕОВС, било Регламент № 17 на Съвета от 6 февруари 1962 г.[28] или Регламент № 1/2003. Единствено известието на Комисията относно някои аспекти на разглеждането на делата в областта на конкуренцията в резултат от изтичане срока на действие на Договора за ЕОВС[29] съдържа това положение. Всъщност точка 31 от това известие предвижда следното:

„Ако Комисията, при прилагането на общностни правила в областта на конкуренцията към споразумения, установи нарушение в сфера, попадаща в приложното поле на Договора за ЕОВС, приложимото материално право, независимо кога се осъществява такова прилагане, ще бъде правото, което е в сила към момента на извършване на деянието, съставляващо нарушение. Във всички случаи в процесуалноправен аспект приложимото след изтичането срока на действие на Договора за ЕОВС право ще бъде правото на ЕО […]“ [неофициален превод]

72. Поради тази празнота Комисията приема първо разрешение на въпроса, което Общият съд отхвърля в Решение от 25 октомври 2007 г. по дело SP/Комисия[30], Решение по дело Riva Acciaio/Комисия (T–45/03), Решение по дело Feralpi Siderurgica/Комисия (T–77/03) и Решение по дело Ferriere Nord/Комисия (T–94/03). Във всяко от тези дела Комисията е основала компетентността си изключително на разпоредбите на Договора за ЕОВС въпреки изтичането на срока на действие на последния. В решението, прието на 17 декември 2002 г. по отношение на Ferriere Nord SpA за установяване на нарушение на член 65, параграф 1 ВС, Комисията се основала на член 65, параграф 4 ВС и за налагане на глоба на предприятието — на член 65, параграф 5 ВС.

73. Общият съд отменя всички тези решения поради липса на компетентност. Той припомня в частност, че съгласно практиката на Съда[31] разпоредбата, която представлява правното основание за приемане на даден акт и оправомощава общностната институция да приеме разглеждания акт, трябва да бъде в сила към момента на приемането му.

74. Комисията не е обжалвала нито едно от посочените решения.

28 — Първи регламент за прилагане на членове [81] и [82] от Договора (ОВ 13, 1962 г., стр. 204; Специално издание на български език, 2007 г., глава 8, том 1, стр. 3).

29 — ОВ C 152, 2002 г., стр. 5.

30 — T-27/03, T-46/03, T-58/03, T-79/03, T-80/03, T-97/03 и T-98/03, Сборник, стр. II-4331.

31 — Вж. Решение на Съда от 4 април 2000 г. по дело Комисия/Съвет (C-269/97, Recueil, стр. I-2257), в което той постановява, че „общностните актове трябва да се приемат в съответствие с договора, който е в сила към момента на приемането им“ (точка 45).

75. Следователно в настоящото дело Комисията представя ново разрешение на въпроса, като основава решението си на съчетаване на материалното право, произхождащо от Договора за ЕОВС, с процесуалното право, произтичащо от Договора за ЕО, който е в сила към момента на приемане на спорното решение.

76. В обжалваното съдебно решение Общият съд потвърждава законосъобразността на това съчетаване, като се основал на телеологично тълкуване на правилата, установени от законодателя на Съюза. За да признае на Комисията правомощието за приемане на такова решение, Общият съд разделя разсъжденията си на три етапа. Най-напред в точки 75—79 от обжалваното съдебно решение той припомня естеството и обхвата на Договора за ЕОВС в правния ред на Съюза. След това в точки 80—84 от това съдебно решение Общият съд се основава на съгласуваността и еднаквостта на целите, преследвани от двата договора, като прилага правилата за тълкуване, определени от Съда. Накрая в точки 85—89 от посоченото решение Общият съд проверява дали Комисията е действала при спазване на принципа за законоустановеност, и по-конкретно принципите относно прилагането на закона във времето.

77. В настоящото заключение както Общия съд ще подкрепя валидността на това правно основание и в това отношение ще продължа в неговата посока на разсъждение.

78. В правния ред на Съюза Договорът за ЕОВС представлява специфичен за секторите на стоманата и въглищата режим, дерогиращ правните норми с общ характер, установени от Договора за ЕО. Отношението между тези два договора е уредено с член 305 ЕО. В резултат на тази разпоредба е изключено прилагането на Договора за ЕО и на свързаното с него вторично право за стоки от секторите на стоманата и въглищата, когато повдигнатите въпроси били предмет на специфична правна уредба, установена в рамките на Договора за ЕОВС [32].

79. Все пак при липса на специфични разпоредби Договорът за ЕО и приетите за неговото прилагане разпоредби са приложими за продуктите от тази секторна общност [33] и вследствие на изтичането на нейния срок на действие на 23 юли 2002 г. общото приложно поле на Договора за ЕО обхваща и секторите, които първоначално се уреждали от Договора за ЕОВС.

80. Замяната на правната рамка на Договора за ЕОВС с тази на Договора за ЕО се вписва в контекста на „функционално“ единство между двете общности [34]. Много скоро Съдът признава съществуването на единен правен ред [35]. Той приема също така съществуването на непрекъснат правен ред, в който, освен ако законодателят на Съюза не е посочил друго,

32 — Вж. Решение от 22 април 2008 г. по дело Комисия/Salzgitter (C-408/04 P, Сборник, стр. I-2767, точка 88 и цитираната съдебна практика).

33 — Вж. Решение от 2 май 1996 г. по дело Hopkins и др. (C-18/04 P, Recueil, стр. I-2281, точка 14, както и цитираната съдебна практика).

34 — Решение от 15 юли 1960 г. по дело Campolongo/Върховен орган (27/59 и 39/59, Recueil, стр. 795, 824).

35 — Вж. Становище 1/91 от 14 декември 1991 г. (Recueil, стр. I-6079, точка 21).

трябва да се осигури приемствеността на правните структури при промяна в законодателството [36].

81. Решение по дело Busseni [37] и Решение по дело Lucchini [38], на които Общият съд основава разсъжденията си, показват разбирането на Съда за това функционално единство между двата договора. Тези две дела се отнасят до компетентността на Съда да се произнася в рамките на преюдициално запитване за тълкуването на правилата на Договора за ЕОВС.

82. Първото дело се отнася до положение, в което тази компетентност не била изрично предвидена в член 41 ВС, за разлика от текста на член 234 ЕО. За да запълни тази празнота, Съдът излиза извън съществуващите между двете разпоредби текстови разлики и се основава на общите цели, преследвани от тях, както и на крайните цели и съгласуваността на Договорите. Той посочва, че „би било […] в противоречие с [тези] цели и [тази] съгласуваност […], когато се разглеждат правила, произтичащи от Договора за [ЕО] и Договора за Евратом, Съдът да бъде последна инстанция […] при определянето на техния смисъл и на техния обхват, докато, когато разглежданите норми са свързани с Договора за ЕОВС, *тази компетентност да остава запазена само за многобройните национални юрисдикции, чиито тълкувания могат да се различават, а Съдът* […] *да няма компетентност да гарантира единно тълкуване на тези норми* [39]“ [40].

83. След това Съдът прилага това разсъждение в дело Lucchini, посочено по-горе. То се отнася до положение, при което поради изтичане на срока на действие на Договора за ЕОВС Съдът губи компетентността си да се произнася по преюдициални въпроси, засягащи тълкуването и прилагането на посочения договор. Като приема, че член 41 от Договора за ЕОВС действително вече не се прилага, Съдът приема, че не само би противоречало на целта и съгласуваността на Договорите, но би било несъвместимо с приемствеността на общностния правен ред Съдът да няма компетентност да гарантира единно тълкуване на нормите, произтичащи от Договора за ЕОВС, които продължават да пораждат последици дори след изтичането на неговия срок на действие [41].

84. Въз основа на тази практика Общият съд признава на Комисията спорната компетентност. Извън съществуващите текстови разлики между член 65, параграф 1 ВС и член 81 ЕО Общият съд изтъква, че тези две разпоредби са били тълкувани по един и същ начин от съда на Съюза и имат еднакви цели.

36 — Решение от 25 февруари 1969 г. по дело Klomp (23/68, Recueil, стр. 43, точка 13).

37 — Решение от 22 февруари 1990 г. (C-221/88, Recueil, стр. I-495, точки 8—16).

38 — Решение от 18 юли 2007 г. (C-119/05, Сборник, стр. I-6199).

39 — Курсивът е мой.

40 — Решение по дело Busseni, посочено по-горе (точка 16).

41 — Решение по дело Lucchini, посочено по-горе (точка 41).

85. Всъщност текстът на член 65, параграф 1 ВС и член 81, параграф 1 ВС е достатъчен да се установи, че държавите членки са имали намерение да възприемат едни и същи правила и една и съща област на действие на Общностите. Каквито и да са разликите във формулировката им, тези разпоредби изразяват една и съща необходимост за установяване на общ пазар със здравословна и ефективна конкуренция и оттук — за установяване на забрана на споразуменията, чиято цел или резултат е да се наруши нормалната конкуренция. Както посочва Общият съд, преследването на целта за ненарушаване на конкуренцията в секторите на стоманата и въглищата не е било прекъснато поради изтичането на срока на действие на Договора за ЕОВС, а само е продължило в рамките на Договора за ЕО. Освен това член 65, параграф 1 ВС и член 81, параграф 1 ЕО защитават едни и същи правни интереси. По отношение на начините на действие тези две разпоредби са основани на сходни предпоставки [42] и изпълнението им е в правомощията на един и същ орган, а именно Комисията.

86. При тези обстоятелства и при условие че се спазват принципите относно прилагането на закона във времето, според мен Общият съд основателно е направил извод, че приемствеността на общностния правен ред и на целите, които ръководят действието му, изисква от Европейската общност като правоприемник на Европейската общност за въглища и стомана да осигури по отношение на положенията, възникнали при действието на Договора за ЕОВС, спазването на правата и задълженията, които са били наложени в този смисъл както на държавите членки, така и на частноправните субекти [43]. Ето защо да се приеме, че вследствие на изтичането на срока на действие на Договора за ЕОВС Общността губи тази своя компетентност, според мен противоречи на търсените от законодателя на Съюза цели и съгласуваност на Договорите, и е несъвместимо с признатата от Съда приемственост на общностния правен ред.

87. Очевидно това тълкуване може да се приеме само ако Общността, представлявана в случая от Комисията, действа при спазване на общите принципи относно прилагането на закона във времето [44]. Тези принципи, които Общият съд напомня в точка 85 от обжалваното съдебно решение, са следните.

88. Що се отнася до процесуалноправните норми, то те трябва да се прилагат спрямо всички съдебни спорове, които са висящи към момента на влизането им в сила. С

42 — В това отношение е интересно да се отбележи, че съгласно насоките, установени от законодателя на Съюза през 1998 г., определянето на размера на глобата, наложена на предприятие, което е нарушило член 65, параграф 1 ВС или член 81, параграф 1 ЕО, се основава на критерии, установени в рамките на Договора за ЕО, а именно тежест и продължителност на нарушението (вж. Насоки относно метода за определяне на размера на глобите, налагани съгласно член 15, параграф 2 от Регламент № 17 и член 65, параграф 5 от Договора за ЕОВС (ОВ C 9, 1998 г., стр. 3, Специално издание на български език, 2007 г., глава 8, том 3, стр. 69).

43 — Точка 83 от обжалваното съдебно решение.

44 — Вж. Решение на Съда от 14 февруари 2008 г. по дело Varec (C-450/06, Сборник, стр. I-581), в което се напомня, че процесуалните норми се считат по правило за приложими към всички съдебни спорове, висящи към момента на тяхното влизане в сила, за разлика от материалноправните норми, които обикновено се тълкуват като по принцип неприложими към положения, съществуващи преди влизането им в сила (точка 27).

други думи, Комисията трябва да преследва нарушението, извършено при действието на Договора за ЕОВС във формите и според процедурите, предвидени в разпоредбите в сила към датата на решението ѝ, т.е. тези, предвидени в рамките на Регламент № 1/2003.

89. За сметка на това случаят на материалноправните норми не е такъв. Те не са с обратно действие, освен ако законодателят на Съюза не е посочил друго [45]. Следователно приложимото материално право остава това, което е в сила към момента на извършване на нарушението. Посоченото правило позволява да се гарантира правната сигурност на индивидите, които просто трябва да могат да се запознаят с границите на индивидуалната свобода, без впоследствие да бъдат изненадани в предвижданията си от закон с обратно действие.

90. Такова правило произтича от принципа за законоустановеност на престъплението и наказанието, утвърден в член 49, параграф 1 от Хартата, както и в член 7, параграф 1 от ЕКПЧ.

91. В член 49, параграф 1 от Хартата се уточнява следното:

„Никой не може да бъде осъден за действие или бездействие, което в момента на извършването му не е представлявало престъпление съгласно националното или международното право. По същия начин, не може да бъде налагано по-тежко наказание от това, което е било приложимо към момента на извършване на престъплението. Ако в по-късен момент след престъплението законът предвижда полеко наказание, трябва да се приложи това наказание“.

92. Според мен извършеният от Общия съд анализ в точка 89 напълно съответства на този принцип. Всъщност член 65, параграф 1 ВС, който дефинира нарушението, съставлява приложимата материалноправна норма, която действително е приложена от Комисията. Спорното решение се отнася до правно положение, окончателно възникнало преди изтичането на срока на действие на Договора за ЕОВС, тъй като се е проявило между 16 декември 1993 г. и 31 декември 1994 г. Освен това, като се има предвид естеството му на lex specialis, Договорът за ЕОВС и приетите за прилагането му правила са били единствените приложими за този вид положения, възникнали преди изтичането на срока на действието му. Накрая, както посочва Общият съд, законодателят на Съюза изобщо не е предвидил прилагане на член 81 ЕО с обратно действие след изтичането на Договора за ЕОВС.

93. Следователно с приемането на спорното решение Комисията е санкционирала действие, което в момента на извършването му е представлявало нарушение. Когато това нарушение е било извършено между 16 декември 1993 г. и 31 декември 1994 г., то ясно и точно е било определено в член 65, параграф 1 ВС. Освен това посоченото нарушение е било наказуемо с ясно определена санкция в член 65, параграф 5

45 — По изключение от това правило Съдът приема, че материалноправните норми могат да се отнасят до положения, съществуващи преди влизането им в сила, когато разглеждането на текста, целите или структурата им позволява да им се придаде такова действие (Решение по дело Varec, посочено по-горе).

ВС. Ето защо предприятията са били много добре запознати с последствията от своите действия, както в рамките на първото производство, довело да приемане на първоначалното решение, така и в рамките на настоящото производство. Накрая отбелязвам, че в специалните рамки на повторното приемане на решение TKS не може надлежно да се основава на изтичането на срока на действие на Договора за ЕОВС, за да избегне санкциониране от Комисията (доколкото може да се приеме, че носи отговорност за извършеното от Thyssen нарушение).

94. Понастоящем, що се отнася до процесуалните норми, знаем, че в рамките на прилагането на член 81 ЕО разпоредбите, оправомощаващи Комисията да приема решения за установяване на нарушение и налагане на санкция на предприятия, извършили нарушение на член 81 ЕО след влизането в сила на 1 май 2004 г. на Регламент № 1/2003, съответно са член 7, параграф 1 и член 23, параграф 2 от този регламент. Като преценява, че тези разпоредби представляват процесуални норми, Общият съд потвърждава незабавното им прилагане.

95. По този последен въпрос не споделям анализа на Общия съд. Всъщност член 23, параграф 2 от Регламент № 1/2003 не само оправомощава Комисията да налага глоба. Той също така определя размера ѝ. При тези условия смятам, че тази разпоредба представлява материалноправна норма.

96. Разбираемо е обаче, че в специфичния контекст на настоящото дело Комисията се е основала на посочената разпоредба, за да разполага с правомощия за налагане на санкции по отношение на TKS. Що се отнася до размера на глобата, съгласно принципа на lex mitior, съдържащ се в член 49, параграф 1 от Хартата, Комисията е определила размера ѝ в съответствие с член 65, параграф 5 ВС, за да се възползва TKS от възможно най-леката санкция.

97. Ето защо с оглед на гореизложеното според мен Общият съд не е допуснал грешка при прилагането на правото, като е приел, че в положение като разглежданото Комисията може да се основава на член 7, параграф 1 и член 23, параграф 2 от Регламент № 1/2003, за да установи и санкционира картели, създадени в сектора, попадащ в приложното поле на Договора за ЕОВС.

98. Трябва обаче да отбележа, че противно на посоченото от Общия съд в точка 84 от обжалваното съдебно решение Комисията е имала право да действа по този начин не след 23 юли 2002 г., датата, на която е изтекъл срокът на действие на Договора за ЕОВС, а считано от 1 май 2004 г., датата, на която Регламент № 1/2003 е влязъл в сила.

99. Тази грешка обаче не води до никакви последствия за разрешаването на спора.

100. С оглед на всички изложени съображения предлагам на Съда да отхвърли първото правно основание като неоснователно.

B — *По второто правно основание, изведено от нарушение на принципа на силата на пресъдено нещо по отношение на носенето на отговорност от TKS за действията на Thyssen*

1. Доводи на страните

101. В рамките на второто правно основание TKS поддържа, че Общият съд е допуснал грешка при прилагане на правото, като е приел, че въпросът относно това, че то носи отговорност за извършените от Thyssen действия бил разрешен със сила на пресъдено нещо.

102. Това правно основание се състои от три части.

103. В рамките на първата част TKS поддържа по същество, че Общият съд е възприел неправилно тълкуване на точка 88 от Решение на Съда по дело ThyssenKrupp/Комисия, посочено по-горе. Според TKS в посочената точка Съдът приел, че то не било материално отговорно за действията на Thyssen и този въпрос понастоящем бил разрешен със силата на пресъдено нещо. Следователно Комисията не можела основателно да му наложи глоба за неправомерното поведение на Thyssen.

104. Комисията смята, че TKS изопачава обжалваното решение. Всъщност, както приема и Общият съд, като е взел предвид декларацията от 23 юли 1997 г., Съдът е признал правомощията на Комисията да приеме, че TKS носи отговорност за действията на Thyssen. Освен това тълкуването на TKS влизало в противоречие със самия предмет на подадената пред Съда насрещна жалба. Всъщност последният се свеждал до въпроса за отказ от правото на изслушване. Така Съдът не е бил длъжен да разглежда по същество декларацията за поемане на отговорност.

105. В рамките на втората част TKS поддържа, от една страна, че Общият съд не е зачел принципа на силата на пресъдено нещо, като е разширил обхвата на принципа извън посочения в предишното производство предмет на спора. Всъщност предметът на това производство се ограничавал до нарушението на правото на защита на TKS в рамките на приемането на първоначалното решение. Според него силата на пресъдено нещо не можела да представлява пречка за обжалване на ново решение, в рамките на което то може да изтъкне незаконосъобразността на декларацията от 23 юли 1997 г. В това

отношение TKS напомня, че фактите относно твърдяното прехвърляне на отговорност за действията на Thyssen към него са се променили предвид оттеглянето на посочената декларация между първоначалното решение и спорното решение.

106. От друга страна, TKS поддържа, че с тези си действия Общият съд нарушава правото му на защита, тъй като му отнема възможността да изтъква правни основания, които не е изтъквало преди.

107. Според Комисията доводите на TKS са в противоречие с представените в първоинстанционното производство, съгласно които то поддържало, че съдът на Съюза окончателно е разрешил въпроса за прехвърлянето на отговорност. Следователно това правно основание било ново и поради това — недопустимо на етапа на обжалването.

108. Освен това според постоянната съдебна практика силата на пресъдено нещо е свързана с фактическите и правни въпроси, които действително или по необходимост са разрешени с разглежданото съдебно решение. Комисията уточнява, че колкото съдебното производство, образувано срещу първоначалното решение, толкова и това, завършило с приемането на обжалваното съдебно решение, изисквали анализ на въпроса дали въз основа на декларацията от 23 юли 1997 г. можело да се приеме, че TKS носи отговорността за извършеното от Thyssen нарушение.

109. Следователно декларацията от 23 юли 1997 г. е била предмет на спора в тези две производства и в точки 59 и 62 от Решението по дело Thyssen Stainless и Acciai speciali Terni/Комисия, посочено по-горе, Общият съд е направил извода за носенето на отговорността, който не е бил предмет на обжалване и освен това е бил потвърден по същество от Съда. Тъй като съгласно член 233 ЕО Комисията е била длъжна да вземе мерките за изпълнение на решението на Съда, тя е била задължена да вземе предвид тези изводи. Освен това, тъй като приемането на спорното решение е извършено в рамките на същото административно производство като първоначалното решение, TKS не можело да представи различни твърдения по едни и същи факти.

110. Що се отнася до оттеглянето на декларацията от 23 юли 1997 г., Комисията поддържа, че това вече не било възможно от правна гледна точка, защото спорното решение междувременно е било прието.

111. В рамките на третата част TKS изтъква незаконосъобразността на прехвърлянето на отговорност, извършено от Комисията въз основа на декларацията от 23 юли 1997 г. На първо място, то имало намерение да отговаря само за гражданските съдебни производства, образувани срещу Thyssen. На второ място, що се отнася до прилагането на правилата на конкуренцията, то не било правоприемник на Thyssen, което съгласно съдебната практика не позволявало прехвърляне на отговорност. На трето място, такова прехвърляне било в разрез с принципа jus publicum privatorum pactis mutari non potest, съгласно който частноправно или специално споразумение не може да

измени правните последици, произтичащи от публичното право.

112. Комисията оспорва тези доводи. На първо място, тя напомня, че TKS е оттеглило декларацията от 23 юли 1997 г. единствено пред Общия съд в хода на производството, образувано срещу спорното решение. Това оттегляне било извършено така, че давността била изтекла по отношение на извършените от Thyssen действия.

113. На второ място, всички страни приели, че не ставало дума за делегиране в областта на гражданското право, а за поемане на отговорността за нарушение с оглед глоба. Това било видно от използваните от TKS изрази и от фактическите констатации на съда на Съюза в рамките на производството, образувано срещу първоначалното решение.

114. На трето място, член 23, параграф 2 от Регламент № 1/2003 не представлявал пречка да бъде наложена глоба на предприятие, придобило част от дейността при обстоятелства като разглежданите, когато недвусмислено е заявило на Комисията, че искало да понесе отговорността за картела. Според Комисията това положение не може да се сравни с отправена до нея декларация, уведомяваща я за поемане на отговорност, договорено двустранно между две предприятия. При такова прехвърляне на отговорност изпълнителните правомощия на Комисията биха могли да бъдат възпрепятствани например поради по-малък оборот или финансово затруднение на дружеството, което поема отговорността.

2. Съображения

115. Преди да разгледам второто правно основание, е необходимо да припомня възприетото от Общия съд разсъждение в обжалваното съдебно решение, както и етапите на производството.

а) Обжалвано съдебно решение

116. В обжалваното съдебно решение Общият съд е постановил, че въпросите за валидността на декларацията от 23 юли 1997 г. и за законосъобразността на носенето на отговорност от TKS за действията на Thyssen окончателно са били разрешени от съда на Съюза и към настоящия момент се ползвали със силата на пресъдено нещо.

117. За тази цел Общият съд е разгледал обхвата на съдебните решения, приети в рамките на производството, образувано срещу първоначалното решение.

118. Първо, в точка 114 от обжалваното съдебно решение Общият съд е разгледал обхвата на Решение на Общия съд от 13 декември 2001 г. по дело Krupp Thyssen Stainless и Acciai speciali Terni/Комисия, посочено по-горе. Така той е приел за отправна точка разбирането, че „необходима предпоставка за обсъждането и последващия извод на Общия съд за нарушение на правото на защита на TKS *било установяването на валидността на декларацията от 23 юли 1997 г.*[46], с която TKS потвърдило, че поема отговорността за сключените от Thyssen договори".

119. Това „установяване" е посочено в точка 62 от Решение на Общия съд по дело Krupp Thyssen Stainless и Acciai speciali Terni/Комисия, посочено по-горе. Тази точка гласи:

„[...] безспорно [е], че с предвид [декларацията от 23 юли 1997 г.], Комисията по изключение е имала правото да счете, че последният носи отговорността за неправомерното поведение, за което е упрекнато Thyssen[47]] [...]. Всъщност, следва да се приеме, че подобна декларация, която отговаря по-специално на икономически съображения, характерни за концентрацията между предприятия, предполага, че юридическото лице, под чиято отговорност е поставена дейността на друго юридическо лице след датата на произтичащото от посочената дейност нарушение, е длъжно да отговоря за това нарушение, макар за него да отговаря по принцип физическото или юридическото лице, което ръководи съответното предприятие към момента на извършване на нарушението".

120. След това в точки 116—138 от обжалваното съдебно решение Общият съд е разгледал обхвата на Решение на Съда от 14 юли 2005 г. по дело ThyssenKrupp/Комисия, посочено по-горе.

121. В това отношение той е насочил вниманието си към точка 88 от посоченото съдебно решение. Тази точка отговаря на правното основание, посочено от Комисията в рамките на нейната насрещна жалба. Комисията оспорва извода на Общия съд, според който тя не е зачела правото на защита на TKS. По-конкретно тя го упрекна, че не е взел предвид съществуването на изключителни обстоятелства, които ѝ позволяват пряко да приеме, че TKS носи отговорността за действията на Thyssen.

122. Точка 88 от Решение по дело ThyssenKrupp/Комисия, посочено по-горе, гласи:

„Що се отнася до твърдените изключителни обстоятелства, посочени от Комисията [за да ѝ се позволи да приеме, че TKS носи отговорността за действията на Thyssen], е достатъчно първо да се напомни, че TKS не е икономически правоприемник на Thyssen, тъй като последното е продължило да съществува като отделно

46 — Курсивът е мой.

47 — Курсивът е мой.

юридическо лице до датата на приемане на [първоначалното решение]. След това, единността на действията, която може да характеризира поведението на Thyssen и на TKS след 1 януари 1995 г., не е достатъчна, за да се обоснове, че TKS носи отговорност за действията на Thyssen преди тази дата предвид принципа […], според който юридическо лице трябва да бъде санкционирано само за деянията, за които конкретно е упрекнато. Накрая, що се отнася до декларациите, направени от TKS относно дейността на Thyssen в хода на административното производство, вече бе посочено […], че те не позволяват да се приеме, че TKS носи отговорността за действията на Thyssen преди посочената дата".

123. Следователно Съдът е отхвърлил правното основание, посочено от Комисията в подкрепа на насрещната ѝ жалба.

124. В обжалваното съдебно решение Общият съд е посочил, че целта на тази точка била единствено да се отговори на довода на Комисията относно съществуването на изключителни обстоятелства и не позволявала да се направи извод, че според Съда TKS не можело да бъде обявено за отговорно за действията на Thyssen.

125. Ето защо в точка 139 от обжалваното съдебно решение Общият съд е направил извода, че „общностният съд е приел, че с оглед на декларацията от 23 юли 1997 г. Комисията по изключение имала правото да [приеме, че TKS носи] отговорността за поведението, в което е упрекнато Thyssen", а в точка 144 от това съдебно решение, че „[този] правен въпрос, свързан с валидността на декларацията от 23 юли 1997 г. като [правно основание да се приеме, че TKS носи отговорността за] действията на Thyssen […] и за последващата санкция, наложена на [TKS], *вече е бил разгледан и решен окончателно от общностния съд и следователно се ползва със сила на пресъдено нещо*" [48]. В точка 145 от посоченото съдебно решение Общият съд приема също така, че „[с]илата на пресъдено нещо пречи [посоченият] правен въпрос да бъде поставен отново и разгледан от Общия съд", поради което отхвърля правното основание, изведено от незаконосъобразността на прехвърлянето на отговорност, като недопустимо.

б) Анализ

126. Подобно на TKS смятам, че анализът на Общия съд е опорочен от няколко грешки при прилагане на правото.

127. На първо място, мисля, че Общият съд е възприел неправилно тълкуване на точка 88 от Решение на Съда по дело ThyssenKrupp/Комисия, посочено по-горе.

128. Всъщност в посочената точка според мен Съдът много ясно е отрекъл извода на Общия съд, направен в точка 62 от

48 — Курсивът е мой.

Решение по дело Krupp Thyssen Stainless и Acciai speciali Terni/Комисия, посочено по-горе, по отношение на съществуването на твърдени изключителни обстоятелства. Обикновеният прочит на точка 88 от Решение по дело ThyssenKrupp/Комисия, посочено по-горе, е достатъчен, за да се убедим в това. По този начин в точка 139 от обжалваното съдебно решение Общият съд не можел основателно да смята, че „общностният съд" приемал такова носене на отговорност. Това според мен представлява първа грешка при прилагане на правото.

129. На второ място, мисля, че Общият съд не е приложил правилно принципа на силата на пресъдено нещо, доколкото въпросите, изведени от валидността на декларацията от 23 юли 1997 г. и от законосъобразността на прехвърлянето на отговорност, не са били предмет на никакво обсъждане при условията на състезателност в хода на първоинстанционното производство.

130. Съдът е признал основното значение на принципа за спазване на силата на пресъдено нещо както в правния ред на Съюза, така и в националните правни системи [49]. Този принцип е израз на принципа на правната сигурност [50]. Той гарантира стабилността на правото и на правоотношенията, както и доброто правораздаване. Всъщност съдебните решения, които повече не могат да бъдат обжалвани, придобиват неоспоримост в социалните отношения и се превръщат в юридически факти. Тези факти трябва да се зачитат.

131. По принцип се приема, че силата на пресъдено нещо се прилага само по отношение на предмета на решението. Трябва исканото нещо да е едно и също, искането да почива на едно и също основание и между едни и същи страни. Така силата на пресъдено нещо създава пречка пред страните да сезират съдията с идентични искания на тези, чиято основателност или неоснователност вече е постановена и следователно позволява да се избегне безкрайното оспорване на положения, които вече са разрешени.

132. Съдът е приел, че силата на пресъдено нещо се свързва не само с диспозитива на съдебното решение, но също така и с мотивите, с които по необходимост решението трябва да бъде подкрепено и които са неразделна част от него. Съгласно постоянната съдебна практика той също така посочва, че „[с]илата на пресъдено нещо се отнася само до фактическите и правните въпроси, които действително или по необходимост са разрешени със съответното съдебно решение" [51]. За сметка на това, освен ако не греша, Съдът не се е произнасял по отношение на границите на обхвата на такава сила на пресъдено нещо, когато

49 — Вж. Решение от 29 юни 2010 г. по дело Комисия/Люксембург (C-526/08, Сборник, стр. I-6151, точка 26 и цитираната съдебна практика).

50 — Решение от 1 юни 1999 г. по дело Eco Swiss (C-126/97, Recueil, стр. I-3055, точка 46). Вж. също ЕСПЧ, Решение по дело Brumărescu с/у Румъния от 28 октомври 1999 г., *Recueil des arrêts et décisions* 1999-VII, в което европейският съд посочва недвусмислено, че правната сигурност изисква „разрешението, дадено окончателно от съдилищата на какъвто и да е спор, да не може повече да бъде оспорено" (точка 61).

51 — Вж. Решение по дело Комисия/Люксембург, посочено по-горе (точка 27 и цитираната съдебна практика).

процесуалните гаранции на справедливия процес не са били спазени.

133. Впрочем такъв е предметът на настоящото дело. Всъщност в обжалваното съдебно решение Общият съд разширил обхвата на силата на пресъдено нещо до мотив, който не е бил предмет на никакво оспорване пред него и който освен това не е довел до никакво обсъждане при условията на състезателност между страните. Мисля, че такова тълкуване на принципа на силата на пресъдено нещо, доколкото нарушава процесуалните гаранции от основно значение за протичането на справедливия процес, и по-конкретно принципа на състезателност, представлява грешка при прилагане на правото.

134. Всъщност може ли с основание да се приеме, че силата на пресъдено нещо се простира до мотив, засягащ по същество правата в съдебен процес, когато страните дори не са провели действително обсъждане?

135. Принципът на състезателност представлява основен принцип от правото на Съюза [52], свързан със спазването на правото на защита и на правото на справедлив процес, гарантиран, от една страна, от член 47 от Хартата, и от друга страна, от член 6 от ЕКПЧ.

136. Съдът отново потвърждава значението и рамката на този принцип в Решение от 2 декември 2009 г. по дело Комисия/Ирландия и др. [53]. Принципът на състезателност се прилага за всички производства, които могат да приключат с решение на общностна институция, което засяга чувствително интересите на дадено лице. Следователно се прилага за юрисдикциите на Съюза. Освен това е предназначен да е от полза за всички страни по спора, както частноправни субекти, така и държави членки или институции.

137. Според Съда принципът на състезателност предоставя на страните в даден процес правото да се запознаят с елементите, на които съдът ще основе решението си, и да могат да ги обсъдят. Това позволява по-добра информираност на съда. Подлагането на обсъждане от страните на всички елементи, които могат да повлияят върху решаването на спора, също така позволява на съда да се произнесе напълно безпристрастно и при пълна информираност, както от фактическа, така и от правна гледна точка. Това позволява също така да се изградят основите на доверието, което правните субекти трябва да могат да имат във функционирането на правосъдието. Това доверие означава, че страните трябва да са уверени, че са могли да се изкажат по всички елементи, върху които съдът е основал решението си.

52 — Решение от 10 юли 2008 г. по дело Bertelsmann и Sony Corporation of America/Impala (C-413/06 P, Сборник, стр. I-4951, точка 61).

53 — C-89/08 P, Сборник, стр. I-11245, точки 50—59. За обобщение на съдържанието на посочения принцип вж. точки 87—107 от моето заключение по това дело.

138. Тази съдебна практика съответства на тълкуването, възприето от Европейския съд по правата на човека за правото на състезателен процес. Той е част от правото на справедлив процес, посочен в член 6 от ЕКПЧ, и доколкото целта на тази конвенция е да гарантира конкретни и действителни права, налага по-специално на всеки съд задължението действително да разгледа правните основания, доводите и представените от страните доказателства.

139. Принципът на състезателност не само дава на страните правото да се запознаят с представените пред съда доказателства и съображения и да ги обсъдят. Той предполага също така, както изрично признава Съдът в Решение по дело Комисия/Ирландия и др., посочено по-горе, „правото на страните да се запознаят с правните основания, които съдът разглежда служебно и върху които възнамерява да основе своето решение, и да ги обсъдят“. Всъщност според Съда, за да бъдат изпълнени изискванията, свързани с правото на справедлив процес, е необходимо страните да са се запознали и да могат да обсъждат в състезателно производство както фактическите, така и правните обстоятелства, които са от решаващо значение за изхода на спора. С изключение на частните случаи като тези, предвидени по-специално в процедурните правилници на юрисдикциите на Съюза, съдът не може да основава решението си на служебно разглеждано правно основание, дори да е свързано с обществения ред, без предварително да е поканил страните да представят становищата си по посоченото правно основание.

140. Съдът извежда това задължение от практиката на Европейския съд по правата на човека, според която самият съд трябва да спазва принципа на състезателност, по-специално когато решава спор въз основа на съображение, което разглежда служебно [54].

141. По настоящото дело от текста на точка 62 от Решение по дело Krupp Thyssen Stainless и Acciai speciali Terni/Комисия, посочено по-горе, ясно е видно, че Общият съд служебно е разгледал законосъобразността на прехвърлянето на отговорност, извършено от Комисията [55]. Всъщност, както е изтъкнал Общият съд в точка 114, последно тире от обжалваното съдебно решение, установяването на валидността на декларацията от 23 юли 1997 г. било необходима предпоставка за последващия извод за нарушение на правото на защита.

142. При все това този правен въпрос не е бил предмет на никакво ефективно обсъждане между страните. От една страна, не става дума за спорен въпрос, който страните са подложили на оспорване пред съда. Следователно страните не са провели обсъждане. От друга страна, Общият съд не е поканил страните да изразят

54 — Решение по дело Комисия/Ирландия и др., посочено по-горе (точка 54).

55 — В посочената точка Първоинстанционният съд е отбелязал, че „няма спор, че с оглед на декларацията [...] [от] 23 юли 1997 г., Комисията по изключение е имала правото да приеме, че [TKS] носи отговорността за неправомерното поведение, в което е упрекнато Thyssen [и, че] [в]същност, следва да се приеме, че такава декларация, която отговаря по-специално на икономически съображения, характерни за концентрацията между предприятия, предполага [такова прехвърляне]“.

становищата си, когато служебно е разгледал посочения правен въпрос.

143. Законосъобразността на прехвърлянето на отговорност обаче е решаващ за изхода на спора въпрос. Освен това решаването му не е било очевидно. Използваните от Общия съд изрази в Решение по дело Krupp Thyssen Stainless и Acciai speciali Terni/Комисия, посочено по горе, и съображенията, приети от Съда в рамките на обжалването, показват, че законосъобразността на това прехвърляне на отговорност е подлежала и все още подлежи на сериозно обсъждане.

144. Първо, в точка 62 от това съдебно решение Общият съд не предоставя убедителни обяснения за причините, поради които в настоящото дело трябвало да се дерогира основният принцип за личното понасяне на наказанията. Въпреки че се позовава на съществуването на твърдени „икономически съображения, характерни за концентрацията между предприятия“, за да обоснове по изключение такова прехвърляне на отговорност, такава обосновка ми се струва твърде неясна, за да излезе извън рамките на постоянната практика на Съда по отношение на носенето на отговорност за антиконкурентните практики.

145. След това Съдът много ясно е отрекъл извода, който Общият съд е направил от същата точка 62, по отношение на съществуването на изключителни обстоятелства. Впрочем силата на пресъдено нещо, доколкото представлява основен правен принцип, източник на сигурност и стабилност, не налага ли необходимостта да бъде идентифицирана лесно и със сигурност? В действителност Съдът никога не е бил сезиран със законосъобразността на такава декларация.

146. Следователно при липса на обсъждане при условията на състезателност, както и на убедителни обяснения от страна на Общия съд и с оглед на посоченото отричане от страна на Съда, мисля, че Общият съд не е могъл с основание да счита, че съдът на Съюза окончателно се е произнесъл по въпросите относно законосъобразността на декларацията от 23 юли 1997 г. и свързаното с нея прехвърляне на отговорност.

147. На трето място, смятам, че като противопоставя на TKS липса на абсолютна процесуална предпоставка, Общият съд нарушава равновесието между страните, като поставя жалбоподателя в явно по-неблагоприятно положение по отношение на Комисията.

148. Съгласно практиката на Европейския съд по правата на човека всички страни имат право да излагат позициите си справедливо, без производството да предоставя специални предимства на една от тях [56]. Това е част от правото на справедлив процес.

56 — Вж. ЕСПЧ, Решение по дело Ernst и други с/у Белгия от 15 юли 2003 г., § 60.

149. Впрочем възприетото от Общия съд разрешение в обжалваното съдебно решение води до невъзможност TKS да оспорва по-нататък законосъобразността на декларацията от 23 юли 1997 г. и на свързаното с нея прехвърляне на отговорност, макар никога да не е било изслушано по този въпрос. Докато в рамките на производството, образувано срещу първоначалното решение, TKS е било лишено от възможността да изложи становището си, сега му е противопоставена липса на абсолютна процесуална предпоставка, произтичаща от силата на пресъдено нещо. За сметка на това, що се отнася до Комисията, Общият съд е признал без никакво обсъждане при условията на състезателност, че по изключение тя е имала право да се основе на тази декларация, след което на оспорването от страна на TKS той е противопоставил принципа на силата на пресъдено нещо. Според мен такава преценка може да създаде впечатлението за наличие на нарушено равновесие в полза на Комисията.

150. С оглед на всички изложени съображения смятам, че като е счел, че съдът на Съюза окончателно се е произнесъл по въпроса за законосъобразността за прехвърлянето на отговорност, Общият съд е възприел неправилно тълкуване на Решение на Съда по дело ThyssenKrupp/Комисия, посочено по-горе, и освен това е нарушил принципа на силата на пресъдено нещо. По този начин Общият съд е лишил TKS от право на справедлив процес.

151. Ето защо предлагам на Съда да обяви второто посочено от TKS правно основание за основателно и да отмени обжалваното съдебно решение.

Г — *По последиците от отмяната на обжалваното съдебно решение*

152. При отмяна на обжалваното съдебно решение член 61 от Статута на Съда предвижда, че последният може да върне делото на Общия съд за постановяване на решение или сам да постанови решение по делото, когато фазата на производството позволява това.

153. Спорът в настоящото дело засяга преследване, образувано от Комисията за нарушение, извършено от Thyssen между 16 декември 1993 г. и 31 декември 1994 г. Единствената цел на спорното решение е въз основа на декларацията от 23 юли 1997 г. да се приеме, че TKS носи отговорността за извършените от Thyssen антиконкурентни действия и вследствие на това да му наложи глоба.

154. Първо, следва да се определи дали въз основа на декларацията от 23 юли 1997 г. Комисията е можела с основание да приеме, че TKS носи отговорността за нарушение, извършено от Thyssen

155. Ако, както смятам, Комисията не е имала право да действа по този начин, въпросът е дали тя може с основание да преследва Thyssen за извършени от него действия между 16 декември 1993 г. и 31 декември 1994 г. предвид правилата за давността.

156. Тези два въпроса са били предмет на обсъждане при условията на състезателност пред Съда. Следователно според мен фазата на производството позволява постановяване на решение по тях.

157. Ето защо предлагам на Съда да разгледа четвъртото и седмото правно основание за отмяна, изтъкнати от TKS пред Общия съд.

1. По носенето на отговорност от TKS за извършеното от Thyssen нарушение

а) Доводи на страните [57]

158. В рамките на четвъртото си правно основание за отмяна TKS оспорва законосъобразността на носенето на отговорност за извършеното от Thyssen нарушение. TKS поддържа, че декларацията от 23 юли 1997 г. не позволявала на Комисията да приеме, че то носи отговорност. От една страна, TKS се основава на практиката на Съда, според която при правоприемство правоприемникът не може да бъде смятан за отговорен за извършените от неговия праводател действия, когато последният продължава да съществува. От друга страна, TKS напомня съображенията на Съда, развити в точка 88 от Решение по дело ThyssenKrupp/Комисия, посочено по-горе, съгласно които не е имало никакво икономическо правоприемство между двете предприятия и нито съществуващата единност на действията между последните, нито декларациите, направени от TKS в хода на административното производство не позволявали да се обоснове такова носене на отговорност. Накрая TKS се позовава на принципа jus publicum privatorum pactis mutari non potest в подкрепа на твърдението си, че със специално споразумение, каквото е декларацията от 23 юли 1997 г., не може да се изменят правните последици, свързани с прилагането на нормите на публичното право, и още повече, на наказателното право.

159. Комисията оспорва подобен довод. В съответствие със съображенията, изложени в хода на производството, образувано срещу първоначалното решение, Комисията отново посочва в съдебното заседание, че разглежданото положение се отнася до случай на икономическо правоприемство. Освен това тя смята, че не съществува никаква правна пречка да вземе предвид такава декларация, изразена свободно и съзнателно от TKS, за да се приеме, че то носи отговорност за антиконкурентните действия на Thyssen.

б) Съображения

160. Не мога да споделя доводите на Комисията.

57 — За по-изчерпателно изложение на доводите на страните вж. точки 105—109 от обжалваното съдебно решение.

161. Всъщност, като прехвърля на TKS отговорността за извършеното от Thyssen нарушение, Комисията нарушава принципа за личната отговорност и неговата пряка последица, а именно принципа за личното понасяне на наказанията и санкциите, на който се основава носенето на отговорността за нарушение на правилата относно картелите [58].

162. Тези принципи представляват основни гаранции, произтичащи от санкционното право. Съгласно принципа за личната отговорност всеки е отговорен само за собственото си поведение. Според принципа за личното понасяне на наказанията дадено наказание не може да бъде понесено от лице, различно от виновното. Тези принципи не допускат ангажирането на отговорността на физическо или юридическо лице, което не е било нито извършител, нито съучастник в нарушение и в този смисъл съставляват граници на упражняването на jus puniendi на държавните органи. Те представляват също така граници в полза на частноправни субекти, които не могат недостоверно да се признаят за виновни за нарушение, което не са извършили.

163. Както вече посочих, Съдът допуска приложимостта на принципа за личната отговорност към правилата за конкуренция в Решение по дело Комисия/Anic Partecipazioni, посочено по-горе. В това дело съдът е приел, че с оглед на естеството на разглежданото нарушение, както и естеството и степента на строгост на свързаните с него санкции, отговорността за извършването на нарушение на правилата на конкуренцията е лична по своя характер [59]. В Решение по дело Hüls/Комисия, посочено по-горе, Съдът вече е приложил принципа на презумпцията за невиновност [60]. Не виждам обаче как спазването на този принцип може да допусне налагане на санкция на лице, което недостоверно се признава за виновно.

164. По същия начин, когато икономическо образувание нарушава правилата на конкуренцията, физическото или юридическото лице, което стопанисва това икономическо образувание, трябва да отговаря за последствията от собствените му действия, дори когато в деня на приемането на решението за установяване на нарушението, дейността на предприятието е била поставена под отговорността на друго лице [61]. Докато съществува юридическото лице, което управлява предприятието към момента на нарушението, отговорността за неправомерното поведение на предприятието следва това юридическо лице, дори ако материалните и човешки елементи, допринесли за извършването на нарушението, са поети след периода на извършването му от трето лице [62].

58 — Решение по дело Akzo Nobel и др./Комисия, посочено по-горе (точка 56, както и цитираната съдебна практика).

59 — Точка 78.

60 — Точка 150.

61 — Вж. Решение от 16 ноември 2000 г. по дело KNP BT/Комисия (C-248/98 P, Recueil, стр. I-9641, точка 71), Решение от 16 ноември 2000 г. по дело Cascades/Комисия (C-279/98 P, Recueil, стр. I-9693, точка 78), Решение от 16 ноември 2000 г. по дело Stora Kopparbergs Bergslags/Комисия (C-286/98 P, Recueil, стр. I-9925, точка 37), Решение от 16 ноември 2000 г. по дело SCA Holding/Комисия (C-297/98 P, Recueil, стр. I-10101, точка 25), както и Решение от 11 декември 2007 г. по дело ETI и др. (C-280/06, Сборник, стр. I-10893, точка 39 и цитираната съдебна практика).

62 — Вж. по-специално Решение по дело SCA Holding/Комисия, посочено по-горе (точка 25).

165. В област като тази на конкуренцията обаче органите, отговарящи да преследването на нарушенията, са изправени пред сложно поведение, проявяващо се чрез прикрити действия, с които може да се скрие или замени самоличността на извършителя (например вследствие на преструктуриране, прехвърляне или други правни или организационни промени [63]. За да не се допусне предприятията да избегнат наложените от Комисията санкции и за да се осигури ефикасно прилагане на правилата на конкуренция, Съдът позволява стриктно възможността да се приеме, че за антиконкурентното поведение на едно дружество носи отговорност друго в два вида положения, а именно — първо, когато разглежданите предприятия принадлежат към група от дружества (какъвто не е случаят в настоящото дело), и второ, когато новото предприятие продължава дейността на извършителя, така че да съществува „икономическа приемственост“ между първото и второто предприятие [64].

166. Все пак критерият, изведен от „икономическата приемственост“ може да се прилага само в случай че юридическото лице, отговорно за стопанисването на предприятието, прекратява своето правно или икономическо съществуване след извършването на нарушението [65]. Това е основната слабост.

167. Всъщност, макар дейността, чрез която Thyssen е могло да допринесе за извършване на нарушението, да е прехвърлена на TKS след 1 януари 1995 г., Thyssen не е престанало да съществува в правния мир и е продължило да упражнява икономическата си дейност в други сектори, без всякаква структурна връзка с TKS. Както е посочила Комисията в точка 10 от съображенията на спорното решение, Thyssen все още е съществувало в деня на приемане на това решение на 20 декември 2006 г. Ето защо, както Съдът също е отбелязал в точка 88 от Решение по дело ThyssenKrupp/Комисия, посочено по-горе, не е налице икономическа приемственост между двете предприятия. Следователно Thyssen е трябвало да бъде считано за отговорно за всички действия, в които е участвало преди прехвърлянето на частта от дейността си на TKS на 1 януари 1995 г. В това отношение такова е било първоначалното намерение на Комисията, тъй като на 24 април 1997 г. тя е отправила две отделни известия за нарушенията на TKS и на Thyssen. Всяко от тези предприятия е отговорило отделно.

63 — Всъщност при подобно положение Съдът приема, че така би могло да се възпрепятства постигането на целта да се санкционира посредством възпиращи санкции поведението, което противоречи на правилата на конкуренцията (вж. Решение по дело ETI и др., посочено по-горе, точка 41, както и цитираната съдебна практика).

64 — Вж. Решение от 16 декември 1975 г. по дело Suiker Unie и др./Комисия (40/73—48/73, 50/73, 54/73—56/73, 111/73, 113/73 и 114/73, Recueil, стр. 1663, точка 84), Решение от 28 март 1984 г. по дело Compagnie royale asturienne des mines и Rheinzink/Комисия (29/83 и 30/83, Recueil, стр. 1679, точка 9) и Решение по дело Комисия/Anic Partecipazioni, посочено по-горе (точка 145).

65 — Вж. Решение по дело ETI и др., посочено по-горе (точка 40). Вж. също Решение по дело Комисия/Anic Partecipazioni, посочено по-горе, в което Съдът отхвърля довода, че дружество, обвинено в наказуемо поведение, за да се освободи от отговорност, изтъкнало, че е прехвърлило на друго дружество дейността, в рамките на която е признало вината за нарушението, в което е било упрекнато (точка 145). Това дело се отнася до случай на две съществуващи и функциониращи предприятия, едното от които е прехвърлило на другото само част от дейността си и които нямат структурна връзка помежду си.

168. При тези обстоятелства в член 2, параграф 2 от спорното решение Комисията не е можела да се отклони от принципа за личната отговорност, прехвърляйки на TKS отговорността за неправомерното поведение на Thyssen между 16 декември 1993 г. и 31 декември 1994 г.

169. Следователно спорното решение не зачита принципа за личната отговорност и пренебрегва решаващото обстоятелство, произтичащо от постоянната практика на Съда, свързано с липсата на икономическа приемственост между TKS и Thyssen.

170. Освен това Комисията не е можела с основание да се опира на декларацията от 23 юли 1997 г., за да дерогира прилагането на правилата на конкурентното право.

171. Като действа по този начин, Комисията не отчита естеството на тези правила и се отклонява от функцията си, произтичаща от тях. Тези правила са свързани с обществения ред. От една страна, те позволяват да се осигури здравословна и ефективна конкуренция на общия пазар, като забраняват антиконкурентните споразумения и следователно спомагат за изпълнението на възложените на Съюза задачи. От друга страна, те позволяват да се следи за благосъстоянието на потребителя, като го защитават от някои практики на предприятията. Във връзка с това става дума за императивни правни норми, които са задължителни за всички и страните не могат да се отклоняват от тях чрез специални споразумения.

172. Напомням в това отношение, че Комисията трябва да следи за прилагането на посочените в член 81 ЕО принципи [66]. Следователно тя не може да приеме едностранна декларация като тази от 23 юли 1997 г., която води до дерогиране на правилата и принципите относно носенето на отговорност за антиконкурентните практики. По същия начин тя не може да толерира декларация, с която предприятие недостоверно се признава за виновно за нарушение, което не е извършило.

173. Следователно с оглед на тези съображения според мен спорното решение е опорочено от нарушение на принципа за личната отговорност, що се отнася до носенето на отговорност за извършеното от Thyssen нарушение между 16 декември 1993 г. и 31 декември 1994 г.

174. Ето защо мисля, че член 2, параграф 2 от спорното решение трябва да бъде отменен, тъй като с него се приема, че TKS носи отговорност за посоченото нарушение.

175. Нарушението, в което е упрекнато Thyssen, е установено и е било разбрано,

66 — Вж. член 105, параграф 1 ДФЕС.

тъй като Комисията е отправила отделно известие за нарушенията на Thyssen на 24 април 1997 г., на което Thyssen е отговорило отделно. Както е видно от точка 13 от съображенията на спорното решение, Thyssen е отговорило на известието за нарушенията от свое собствено име.

176. Въпросът понастоящем е дали Комисията все още има право да наложи на Thyssen санкция да плати глоба за антиконкурентните действия, извършени от него между 16 декември 1993 г. и 31 декември 1994 г., както са определени в член 1 от спорното решение.

2. По давността относно правомощията на Комисията да санкционира нарушението, извършено от Thyssen

177. В рамките на седмото си правно основание за отмяна TKS твърди, че извършеното от Thyssen нарушение било погасено по давност от 1999 г. или най-късно от 2003 г. То поддържа по-специално, че не е имало никакво прекъсване на давността, нито нейно спиране, тъй като Thyssen не е било страна в производството, образувано срещу първоначалното решение. Освен това то изтъква, че тъй като нарушението, в което е упрекнато, е извършено от Thyssen, наложената му санкция можела да съществува само доколкото е било възможно тя да бъде наложена на неговия праводател, а именно Thyssen.

178. Комисията моли това правно основание да се отхвърли [67].

179. С оглед на фактическите данни по делото разглеждането на това правно основание зависи от тълкуването на правилата относно давността, и по-конкретно на тези относно спирането ѝ, посочени в членове 2 и 3 от Решение № 715/78 и в член 25 от Регламент № 1/2003. По съображения за яснота и предвид обстоятелството, че текстовете на посочените разпоредби по същество са идентични, ще се спра единствено на разпоредбите на Регламент № 1/2003.

180. Възникват два въпроса.

181. Първият се отнася до обхвата на спирането на давността. Въпросът е дали при подаването на жалба пред съда на Съюза спирането на давността има относително действие, тоест важи единствено по отношение на предприятието жалбоподател, или има действие erga omnes, като в този случай спирането на давността по време на производството важи по отношение на

67 — За по-изчерпателно изложение на доводите на страните вж. точки 193—198 от обжалваното съдебно решение.

всички предприятия, участвали в нарушението, независимо дали те са подали жалба или не. Обратно на изрично предвиденото относно прекъсването на давността, член 25, параграф 6 от Регламент № 1/2003 не дава отговор на този въпрос.

182. Въпросът е идентичен с поставения в рамките на жалбата срещу Решение на Общия съд по дело ArcelorMittal Luxembourg и др./Комисия, посочено по-горе. В това решение Общият съд приема, че спирането на давността, предвидено в член 25, параграф 6 от Регламент № 1/2003, важи единствено по отношение на предприятието жалбоподател [68]. Съдът за първи път трябва да се произнесе по този въпрос.

183. Вторият въпрос се отнася до последиците от решението за отмяна. Въпросът е дали вследствие на отмяната на решение на Комисията в съдебно производство е отпаднало с обратно действие спирането на давността и е престанало да съществува самото решение. Съдът е дал отрицателен отговор в Решение от 15 октомври 2002 г. по дело Limburgse Vinyl Maatschappij и др./Комисия [69].

184. Поради съображенията, които ще изложа, не споделям нито позицията, възприета от Общия съд в Решение по дело ArcelorMittal Luxembourg и др./Комисия, посочено по-горе, нито тази на Съда, приета в Решение по дело Limburgse Vinyl Maatschappij и др./Комисия, посочено по-горе. Всъщност това тълкуване на правилата за давността във връзка с множество действия, с които се прекъсва давността и с продължителността на производствата, изпразва от съдържание самия принцип за давността.

185. Настоящото дело е отличен пример за това, тъй като петнадесет години след преустановяване на нарушението Thyssen все още няма яснота за изхода на спора. Това е резултат от натрупване на действия, с които се прекъсва давността (шест на брой), от отмяната на първоначалното решение по отношение на TKS и от спирането на давността за период от единадесет

68 — Точки 151—158. За да обоснове своите разсъждения, Първоинстанционният съд излага следните съображения. Тъй като спирането на давността представлява изключение от принципа за петгодишния давностен срок, това понятие трябва да се тълкува ограничително. Тъй като спирането по дефиниция се отнася до случай, при който Комисията вече е приела решение, повече не е необходимо на това спиране да се придава действие erga omnes. Накрая съгласно решение на Съда от 14 септември 1999 г. по дело Комисия/AssiDomän Kraft Products и др. (C-310/97 P, Recueil, стр. I-5363) относителното действие на съдебните производства и последиците, които му признава Съдът, не допускат по принцип възможността жалбата, подадена от предприятие, адресат на разглежданото решение, да се отрази на положението на другите адресати на това решение.

69 — C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P—C-252/99 P и C-254/99 P, Recueil, стр. I-8375, точки 142—157. Що се отнася до Първоинстанционния съд, вж. по-специално Решение от 6 октомври 2005 г. по дело Sumitomo Chemical и Sumika Fine Chemicals/Комисия (T-22/02 и T-23/02, Recueil, стр. II-4065, точки 80—102) и Решение от 6 октомври 2005 г. по дело ArcelorMittal Luxembourg и др./Комисия, посочено по-горе (точки 151—158), което, напомням, понастоящем е предмет на висящо пред Съда производство по обжалване (C-201/09 P и C-216/09 P).

години [70]. Колкото и учудващо да изглежда, определеният в член 25, параграф 5 от Регламент № 1/2003 давностен срок от десет години още не е изтекъл. Той ще изтече през април 2016 г. или 21 години след преустановяване на нарушението.

а) Предварителни съображения

186. Преди да се разгледат тези въпроси, е необходимо да се припомнят естеството и обхватът на правилата за давността в рамките на съдебните спорове в областта на конкуренцията.

187. Давността за преследване за нарушение представлява общ и основен принцип на нашето право. Тя може да се дефинира като причина за прекратяването на преследване за нарушение поради изтичането на период от време след датата на извършване на нарушението. Тя се прилага по принцип за всички нарушения, дори за най-тежките, като единственото изключение са престъпленията срещу човечеството, които не могат да бъдат погасени по давност съгласно международните изисквания. С изтичането на давността преследването за нарушение е погасено и повече не е възможно то да бъде подновено срещу участниците в нарушението.

188. Давността цели установяване на социален мир и отговаря на общата загриженост за правна сигурност. В Решение от 24 септември 2002 г. по дело Falck и Acciaierie di Bolzano/Комисия [71] Съдът потвърждава по повод на давността, че „основното изискване за правна сигурност не допуска Комисията да отлага неопределено във времето упражняването на правомощията си“ и че за да изпълни основната си функция, трябва предварително да бъде определен давностен срок [72]. Обикновено давността се обосновава по няколко начина. Първо, с времето отпада основанието за съществуването на санкцията поради постепенното изчезване на причиненото от нарушението смущаване на обществения ред. След това с оглед на по-добрата защита на интересите на съответните лица и предприятия доказателствата за нарушенията по-трудно се запазват или установяват след изтичането на определен срок. Накрая, и преди всичко, давността позволява да се санкционира бездействието,

70 — Thyssen е преустановило нарушението на 1 януари 1995 г. Срокът на давността е прекъснат по отношение на него, както по отношение на всички предприятия — участници в картела, на 24 април 1997 г. вследствие на изпращането на изложение на възраженията, и след това на 21 януари 1998 г., дата, на която било взето първоначалното решение. Той е текъл до 11 март 1998 г., т.е. в продължение на около месец и половина, дата, на която TKS е подало жалба за отмяна пред Първоинстанционния съд. Давността е била спряна до 13 декември 2001 г., когато Първоинстанционният съд е постановил Решение по дело Krupp Thyssen Stainless и Acciai speciali Terni/Комисия, посочено по-горе, или в продължение на седем години и два месеца. Срокът на давността отново е прекъснат на 5 април 2006 г. с изпращането на ново изложение на възраженията и след това на 20 декември 2006 г. със съобщаването на спорното решение. Следователно този срок е текъл между 20 декември 2006 г. и 6 февруари 2007 г., дата, на която TKS е подало жалба за отмяна на спорното решение, или в продължение на около месец и половина. Посоченият срок отново е спрян между датата на предявяването на тази жалба и 1 юли 2009 г., дата, на която Първоинстанционният съд е постановил обжалваното съдебно решение, или в продължение на две години и пет месеца. Срокът на давността отново е текъл между тази последна дата и датата на подаването на настоящата жалба, 2 септември 2009 г., или в продължение на два месеца. От тази последна дата до днес давностният срок е спрян от около една година.

71 — C-74/00 P и C-75/00 P, Recueil, стр. I-7869.

72 — Точки 139 и 140. Вж. също Решение от 2 октомври 2003 г. по дело International Power и др./NALOO (C-172/01 P, C-175/01 P, C-176/01 P и C-180/01 P, Recueil, стр. I-11421, точки 106 и 107).

неизпълнението на задължения или небрежността на натоварените с преследването на нарушения органи и допринася за налагане на санкция на извършителите на нарушения в разумни срокове.

189. Що се отнася до нарушенията на конкурентното право, давността изтича в срок от пет години, считано от деня, в който е преустановено нарушението, по силата на член 25, параграфи 1 и 2 от Регламент № 1/2003. Все пак съгласно член 25, параграф 3 от този регламент всяко действие, предприето от Комисията за извършване на проучване или производство във връзка с нарушение, прекъсва давността. Това прекъсване заличава с обратно действие вече изтеклия срок и бележи началото на нов срок. Освен това по силата на член 25, параграф 6 от посочения регламент давностният срок може да бъде спрян, когато тече съдебно производство. В този случай давността временно спира да тече.

190. Накрая в член 25, параграф 5 от Регламент № 1/2003 законодателят на Съюза е предвидил, че давността изтича след максимален период от десет години, без Комисията да е наложила санкция. Той добавя обаче, че този период се удължава със срока, през който давността е спряна.

б) По първия въпрос относно относителното или абсолютно действие на спирането на давността

191. Мисля, че спирането на давността по време на съдебното производство трябва да важи по отношение на всички предприятия, участвали в нарушението, независимо дали те са подали жалба или не.

192. Ето защо не споделям позицията, възприета от Общия съд в Решение по дело ArcelorMittal Luxembourg и др./Комисия, посочено по-горе, според която спирането важи единствено по отношение на предприятието жалбоподател, по две причини.

193. Първо, тази позиция не отчита обективния характер на давността. Всъщност давността се отнася само до фактите. Тя има реален характер, независим от съответните лица. Така, когато действията, които Комисията може да предприеме, се погасяват вследствие на давността, това погасяване се отнася до всички разглеждани факти и е от полза за всички участници.

194. Що се отнася до прекъсването на давността, това е видно съвсем ясно от член 25, параграф 4 от Регламент № 1/2003, тъй като е посочено, че „прекъсването на давността се прилага за всички предприятия или сдружения на предприятия, които са участвали в нарушението“. Текстът на член 25, параграф 6 от този регламент

относно спирането на давността е по-общ и не уточнява този въпрос. При липсата на уточнение в тези текстове обаче последиците от прекъсването и спирането на давността трябва да бъдат идентични. И двете представляват изключения от давността. Тъй като тя е обективна, и двете изключения трябва да се прилагат по отношение на самите факти. Това се налага още повече в настоящия случай, тъй като е налице сложно, продължавано и най-вече колективно нарушение.

195. Второ, възприетото от Общия съд разрешение на въпроса поражда неблагоприятна последица. Относителното действие на спирането действително може да доведе до невъзможност Комисията да предприеме действия по отношение на предприятие, което погрешно е оставено настрана, тъй като това действие може да бъде погасено по давност.

196. Следователно не виждам никаква причина да се въвежда разграничение, което ми се струва изкуствено, между последиците от едното или другото по отношение на предприятия, които са участвали в нарушението.

197. За целите на прилагането на член 25, параграф 6 от Регламент № 1/2003 по настоящото дело предлагам на Съда да приеме, че спирането на давността по време на съдебното производство трябва да важи по отношение на всички предприятия, участвали в нарушението, независимо дали те са подали жалба или не.

в) По втория въпрос относно последиците от съдебно решение за отмяна на решение върху изчисляването на давностния срок

198. Както посочих, Съдът вече е бил сезиран с въпроса за последиците от съдебно решение за отмяна на решение върху изчисляването на давностния срок в рамките на спора, по който е постановено Решение по дело Limburgse Vinyl Maatschappij и др./Комисия, посочено по-горе, относно антиконкурентен картел в областта на поливинилхлорида. Фактите по това дело са доста сходни с настоящото дело, тъй като първото решение на Комисията за налагане на санкция било отменено от съда на Съюза, като тогава предприятията са се позовали на давността за преследване на нарушения.

199. В това решение Съдът е отхвърлил изтъкнатия от жалбоподателите довод, според който вследствие на отмяната на това първо решение е отпаднало с обратно действие спирането на давността и е престанало да съществува самото решение.

Съдът е приел, че такова тълкуване изцяло би лишило от смисъл правилото за спирането на давността, тъй като според него „самият факт, че жалбата е висяща пред Общия съд или пред Съда обосновава спирането, а не изводите, до които стигат тези юрисдикции в решението си“ [73].

200. От това разсъждение става ясно, че Съдът желае да съхрани правото на Комисията на преследване на нарушение предвид продължителността на съдебното производство. Всъщност, като допуска, че отмяната на решение води до отпадане с обратно действие на спирането на давността, съдът на Съюза изправя себе си и Комисията пред това давността да изтича след приключването на съдебното производство, като се има предвид продължителността на последното.

201. Колкото и похвално да е това намерение, не мисля, че то може да позволи тълкуване като възприетото в посоченото съдебно решение.

202. Първо, макар да споделям извода, според който спирането е обосновано от наличието на обжалване по съдебен ред, а не от изхода на съдебното производство, вярно е също, че съдът на Съюза трябва да изведе всички последици от едно съдебно решение за отмяна.

203. Всъщност съгласно член 264, параграф 1 ДФЕС „[а]ко искът е обоснован, Съдът [...] обявява атакувания акт за недействителен“. По силата на постановление за отмяна разглежданият акт бива заличен с обратно действие от правния мир. Съгласно съдебната практика се счита, че този акт никога не е съществувал [74]. Що се отнася до последиците, по принцип те отпадат с обратно действие, освен ако Съдът не посочи съгласно член 264, параграф 2 ДФЕС тези последици от отменения акт, които трябва да се считат за окончателни. В това отношение според мен изглежда няма съмнение, че правните последици от разглеждания акт са само тези, които са посочени в неговия диспозитив.

204. Що се отнася до страните, Съдът смята, че те трябва да бъдат „поставени в

73 — Точки 152 и 153.

74 — Вж. Решение от 31 март 1971 г. по дело Комисия/Съвет (22/70, Recueil, стр. 263, точка 59), Решение от 26 април 1988 г. по дело Asteris и др./Комисия (97/86, 99/86, 193/86 и 215/86, Recueil, стр. 2181, точка 30) и Решение от 26 април 1994 г. по дело Roquette Frères (C-228/92, Recueil, стр. I-1445, точка 17).

предишното положение и [...] да възобнови разглеждането на спорните въпроси, за да ги разреши в съответствие с правото [на Съюза]“ [75]. С други думи, страните трябва да бъдат поставени в същото положение, в което са се намирали преди отменения акт. Следователно съгласно тези принципи последващите въпросния акт процесуални обстоятелства в никакъв случай не могат да бъдат взети предвид. Така както невалидно действие по събиране на доказателствата не може да прекъсне давността, така и обжалване срещу недействително решение не може да я спре.

205. Поставянето на страните в предишното им положение означава след съдебното решение за отмяна те да се разглеждат в съответното им правно положение, сякаш отменението акт никога не е бил приеман. Възобновяване на разглеждането на спорните въпроси за разрешаването им в съответствие с правото на Съюза означава при новото разглеждане да се прецени кои са приложимите правни норми, както процесуални, така и материалноправни, сякаш санкцията трябва да бъде наложена за първи път. Ако например правното основание, позволяващо обосноваване на санкцията, е отпаднало, очевидно преследването за нарушението не може да бъде възобновено. Ако срокът за предприемане на действия е изтекъл, не виждам защо трябва да се запазва възможността за преследване за нарушението.

206. Следователно в съдебните спорове в областта на конкуренцията това би трябвало да означава, че отмяната на решение води до отпадане с обратно действие на спирането на давността и че Комисията трябва в срока, който ѝ остава преди изтичането на давността, да приеме ново решение в съответствие с правото на Съюза.

207. Освен това прилагането на друго разрешение влиза в противоречие със задължението за спазване на разумния срок, гарантиран както в член 41, параграф 1 и член 47, параграф 2 от Хартата, така и в член 6 от ЕКПЧ [76].

208. Всъщност тълкуването на правилата, уредени в член 25 от Регламент № 1/2003, под никакъв предлог не трябва да лишава предприятието от правото преследването за наказанието и налагането на санкцията да се извършват в разумни срокове. Спазването на този основен принцип се налага, първо, на Комисията,

75 — Решение от 31 март 1971 г. по дело Комисия/Съвет, посочено по-горе (точка 60).

76 — За обобщение на съдържанието на този принцип вж. точка 267 и сл. от моето заключение по спора, по който е постановено Решение от 16 юли 2009 г. по дело Der Grüne Punkt – Duales System Deutschland/Комисия (C-385/07 P, Сборник, стр. I-6155).

натоварена с административната фаза на производството [77]. То се налага също така и на съда на Съюза, упражняващ контрола за законосъобразност на решенията на Комисията [78].

209. Правилата за давността, както и принципът за спазване на разумен срок превръщат времето в императив в рамките на организацията на производствата. Това свидетелства за основателната загриженост в правния ред да се обусловят от определени срокове упражняването на правомощието на Комисията за преследване за нарушение и упражняването на контрол за законосъобразност от страна на съдебните органи. Така в Решение от 21 септември 2006 г. по дело Technische Unie/Комисия [79] Съдът приема, че е необходимо да се избегне възможността да бъде непоправимо накърнено правото на защита поради прекомерната продължителност на фазата на събиране на доказателства, както и възможността тази продължителност да възпрепятства представянето на доказателства, с които се оборва твърдение за наличие на поведение, ангажиращо отговорността на съответните предприятия. Ето защо Съдът приема, че преценката относно причината за евентуалното отслабване на ефикасността на правото на защита трябва да обхване цялостното производство, административно и съдебно, като се отнесе към общата му продължителност [80].

210. Дали производство за нарушение на конкурентното право, чиято давност по принцип изтича в срок от пет години, и което все още тече 20 години след извършването на нарушението, спазва разумния срок?

211. Както Комисията, така и съдът на Съюза трябва да се уверят, че прилагането на правилата за давността допринася за налагането на санкция на извършители на нарушението в разумен срок и в рамките на надлежно производство. Ако материални въпроси възпрепятстват постигането на тези цели, след анализ Съюзът трябва да даде необходимото разрешение на проблема.

212. Предвид тези обстоятелства предлагам на Съда да приеме, че за целите на прилагането на член 25, параграф 6 от Регламент № 1/2003 по настоящото дело вследствие на отмяната на решението в съдебното производство е отпаднало с обратно действие спирането на давността и е престанало да съществува самото решение.

77 — Решение на Първоинстанционния съд от 22 октомври 1997 г. по дело SCK и FNK/Комисия (T-213/95 и T-18/96, Recueil, стр. II-1739, точки 55 и 56, както и цитираната съдебна практика), в което той посочва, че „спазването от Комисията на разумен срок при приемането на решения след приключването на административното производство в областта на политиката на конкуренция представлява [...] общ принцип от правото на Общността".

78 — В областта на конкурентното право Съдът въвежда правото на разглеждане на делото в разумни срокове в рамките на производства в областта на конкуренцията в Решение от 17 декември 1998 г. по дело Baustahlgewebe/Комисия (C-185/95 P, Recueil, стр. I-8417). След това Съдът приема в Решение по дело Der Grüne Punkt – Duales System Deutschland/Комисия, посочено по-горе, че неспазването на това задължение дава право да се иска обезщетение, като се предяви иск срещу Общността по силата на член 268 ДФЕС и на член 340, втора алинея ДФЕС.

79 — C-113/04 P, Recueil, стр. I-8831.

80 — Точки 55 и 56 и цитираната съдебна практика.

г) Прилагане по настоящото дело

213. Предвид тези обстоятелства извършеното от Thyssen нарушение между 16 декември 1993 г. и 31 декември 1994 г. е погасено по давност от 24 април 2002 г.

214. Всъщност вследствие на отмяната на първоначалното решение е отпаднало първото спиране на давността и това решение е престанало да съществува. Следователно последното прекъсващо давността действие е било съобщаването на известието за нарушенията на 24 април 1997 г. Съгласно член 25, параграф 5 от Регламент № 1/2003 давността тече отново след всяко прекъсване. Следователно петгодишният давностен срок по отношение на извършеното от Thyssen нарушение е изтекъл на 24 април 2002 г.

215. Ето защо извършеното от Thyssen нарушение е погасено по давност.

VI — По съдебните разноски

216. По смисъла на член 122, първа алинея от Процедурния правилник, когато жалбата е основателна и окончателното решение по правния спор се взема от Съда, той се произнася по съдебните разноски.

217. Съгласно член 69, параграф 2, първа алинея от Процедурния правилник, приложим към производството по обжалване по силата на член 118 от същия, загубилата делото страна се осъжда да заплати съдебните разноски, ако е направено такова искане.

218. В настоящото дело Комисията е загубила по-голямата част от исканията си. Ето защо предлагам на Съда да осъди Комисията да понесе направените от нея съдебни разноски, както и да заплати 50 % от направените от TKS съдебни разноски.

219. TKS ще понесе 50 % от направените от него съдебни разноски.

VII — Заключение

220. С оглед на изложените по-горе съображения предлагам на Съда да постанови:

„1) Отменя Решение на Първоинстанционния съд на Европейските общности от 1 юли 2009 г. по дело ThyssenKrupp Stainless AG/Комисия (T-24/07).

2) Отменя член 2, параграф 2 от Решение 2007/486/ЕО на Комисията от 20 декември 2006 г. относно производство съгласно член 65 от Договора за ЕОВС (дело № COMP/F/39.234 — надбавки за легиращи материали — повторно приемане), тъй като с него се приема, че ThyssenKrupp Stainless AG носи отговорност за извършеното от Thyssen Stahl AG нарушение между 16 декември 1993 г. и 31 декември 1994 г.

3) Извършеното от Thyssen Stahl AG нарушение е погасено по давност.

4) Европейската комисия ще понесе направените от нея съдебни разноски и ще заплати 50 % от направените от ThyssenKrupp Stainless AG съдебни разноски.

5) ThyssenKrupp Stainless AG ще понесе 50 % от направените от него съдебни разноски“.